

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БАЧКИ ПЕТРОВАЦ 2020-2027.

Израда Плана развоја општине
Бачки Петровац 2020 -2027.
подржана је од стране званичне
развојне помоћи Републике
Словачке (SlovakAid) и Програма
Уједињених нација за развој-
УНДП, уз стручну подршку Сталне
конференције градова и општине

Реч председника Општине

Бачки Петровац, као општина привреде и пољопривреде, је општина која захтева константно унапређење и промене у друштву.

План развоја Општине Бачки Петровац од 2020 – 2027. године са циљем дефинише план за дугорочно одржив развој и све приоритете једног друштва окупља у овом документу. Сви циљеви јасно показују позицију Општине Бачки Петровац како у Јужнобачком управном округу тако и у нашој северној покрајини.

Основна идеја развоја Бачког Петровца за наредни период јесте унапређење квалитета живота грађана и унапређења јавне инфраструктуре уз инвестициона улагања, унапређење животне средине и развој индустријских зона.

Дефинишући стратешке циљеве и приоритете по областима, Општина је узела у обзир све потребе локалне самоуправе, чиниоца друштва и грађана. Овим документом се уводе нове развојне парадигме и теме које одговарају на савремене потребе Општине, док се истовремено настављају и реализују велики пројекти утврђени стратешким плановима. Транспарентни и партиципативни процеси у обликовању будућности Бачког Петровца афирмишу Општинску управу као савремену, отворену и одговорну према грађанима.

Максимално улагање у инфраструктуру и привреду, заштита животне средине и охрабривање здравих животних навика јесу трајна опредељења Бачког Петровца. Планом развоја, потврђујемо и настављамо да градимо општину по мери грађана, дајемо подршку бициклистичком саобраћају и градимо нову будућност за све нас.

У обликовању будућности наше Општине неопходно је учешће свих актера развоја, управе, институција, приватног сектора и грађана. Стога позивам све којих сеописани процеси тичу да дају свој драгоцен допринос у бољој будућности Општине Бачки Петровац.

Срђан Симић, председник Општине Бачки Петровац

Скраћенице

СКГО	Стална конференција градова и општина
УНДП	Програм Уједињених нација за развој
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
СВОТ	Акроним енглеских речи: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats / превод: Снаге, Слабости, Шансе, Претње
ЕУ	Европска унија
ППП	Предшколски припремни програм
ПВО	Предшколско васпитање и образовање
ИДР	Индекс друштвеног развоја
ЈКП	Јавно комунално предузеће
КО	Катастарска општина
ДТД	Дунав-Тиса-Дунав
ОКМ ХС	Основна каналска мрежа хидросистема
КЛЕР	Канцеларија за локално-економски развој
ПИЦ	Пословни и иновативни центар
РИСЦ	Регионалног иновативног старт-ап центра
ХС ДТД	Хидросистем Дунав-Тиса-Дунав

1. Увод

Општина Бачки Петровац је у мају 2019. године приступила процесу израде Плана развоја за период 2020 - 2027. у складу са Законом о планском систему Републике Србије¹. Стручну подршку у изради Плана развоја општине Бачки Петровац пружала је **Стална конференција градова и општина** (СКГО), кроз пројекат „Подршка успостављању система планирања и израда средњорочних планова развоја локалне самоуправе“ који се финансира из бесповратних средстава **словачке развојне помоћи (SlovakAid)**, а спроводи посредством **Програма Уједињених нација за развој у Србији (UNDP)**. У оквиру наведеног пројекта, одабрано је пет пилот општина за израду Плана развоја међу којима је одабрана и општина Бачки Петровац.

Пројекат „Подршка успостављању система планирања и израда средњорочних планова развоја локалне самоуправе“ представља део ширег, свеобухватнијег програма локалног развоја у 5 јединица локалне самоуправе (ЈЛС) у Србији и бави се пилотирањем новог приступа координације јавних политика у складу са Законом о планском систему.

Пројекат је реализован у периоду април-децембар 2019. године и омогућио је припрему првих планова развоја ЈЛС на основу доступних методолошких смерница. Поред наведеног, будући да се ради о првим пилот плановима развоја ЈЛС, пројекат ће управо послужити за додатну разраду и прилагођавање приступа који ће затим бити предмет систематског саветовања, подршке и примене у осталим локалним самоуправама у периоду након 2019. године.

План развоја општине Бачки Петровац 2020-2027. је донет на XXXIII седници Скупштине Општине Бачки Петровац, одлуком бр. 011-79/2019-02 од 20.12.2019. године.

¹ "Службени гласник РС", број 30 од 20. априла 2018.

2. Методолошки приступ и процес израде

Према Закону у планском систему Републике Србије, план развоја је дугорочни документ развојног планирања који усваја скупштина јединице локалне самоуправе на период од најмање седам година. Према наведеном Закону, основни елементи плана развоја су: анализа постојећег стања, визија, приоритетни циљеви и преглед мера којима се достижу предложени циљеви, са краћим описом. Предложене мере се детаљније разрађују средњорочним планом јединице локалне самоуправе и документима јавне политике.

План развоја представља документ интегрисаног планирања полазећи од основне претпоставке међузависности природних, друштвених и економских система, са циљем достизања синергијских ефеката, уз задржавања основног фокуса сваког од сектора.

Како и Агенда 2030 планира, свих 17 циљева се integriше на начин да се укључују три димензије одрживог развоја: економски раст, социјална инклузија и заштита животне средине.

Када је реч о процесу дефинисања плана развоја, израда се базира на стандардној методологији, која се може представити кроз неколико фаза:

- Фаза припреме
- Фаза развоја
- Фаза дефинисања модела за праћење, вредновање и извештавање са структуром одговорности

Фаза припреме подразумева дефинисање тима јединице локалне самоуправе који административно и технички води целокупан процес израде плана, и који је задужен за организационе активности око реализације пројекта израде плана развоја.

У ово фази је потребно извршити и анализу стејкхолдера, тј. израдити матрицу заинтересованих страна. Матрица треба да обухвати све најважније актере, а који се укрштају према утицају и значају који имају на подручју за који се план израђује. Израђена матрица заинтересованих страна представља подлогу за предлагање чланова радних тела, структурираних у једну или више тематских група, у зависности од броја и структуре актера, као и специфичности подручја.

Препорука је и да се пре почетка процеса израде плана развоја, изврши евалуација реализације планских докумената којима истиче рок важења, а које нови план замењује. Пожељно је да наведену евалуацију прати процена финансијског капацитета локалне самоуправе за реализацију плана развоја, тј. анализа локалног буџета посматрано најмање 5 година уназад.

Фаза развоја реализује се кроз наглашено транспарентни партиципативни процес у који су укључени сви препознати локални актери. У фазу развоја могу бити укључени и актери ван подручја за који се план израђује, као што су представници различитих институција и организација (научно-истраживачке, развојне агенције, доносиоци одлука са виших нивоа власти, експерти) са циљем пружања стручне и техничке помоћи, односно пружање подршке у

решавању препознатих проблема или имплементацији могућих мера. Фаза развоја се може посматрати кроз два, међусобно условљена, корака, а то су:

- Анализа постојећег стања
- Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера

Анализа постојећег стања је први корак у процесу и подразумева прикупљање и обраду података из примарних и секундарних извора. Секундарни подаци се прикупљају из званичне статистике, док начини прикупљања примарних података могу бити различити (упитници, анкете, интервјуи, друго), а на избор начина прикупљања података утиче расположиво време и доступни људски ресурси за прикупљање и обраду. Анализа постојећег стања реализује се и представља према областима, а то су у најширем оквиру комунална, друштвена и економска инфраструктура са подобластима. Поред анализе постојећег стања, извршене на основу доступних података, представници радних тела израђују и SWOT матрицу, која представља најзначајнији алат у процесу планирања. Још једна од методолошких препорука је да се приликом представљања резултата анализе направи веза са Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030), тачније локализованим циљевима и индикаторима.

Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је наредни корак, а реализација подразумева партиципативни процес у виду консултација, у који су укључени раније идентификовани локални актери организовани кроз тематске групе. Технике консултација могу бити различите, а као оквир могу се користити оне дате Уредбом о методологији управљања

јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединих докумената јавних политика², а неке од њих су: фокус групе, округли столови, панели и друго (члан 41. наведене Уредбе).

Визија представља жељено стање у будућности. Визија се добија процесом брејнсторминга на састанцима тематских група. Дефинисана визија треба да је инспиративна и амбициозна, кратка и лака за памћење, достижна и мерљива, али и да локалну самоуправу, за коју се врши планирање, диференција од других подручја.

Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан приоритетан циљ. Циљеви се утврђују тако да буду прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. На нивоу приоритетног циља дефинишу се показатељи учинка (**показатељи исхода**), што подразумева утврђивање почетне вредности, циљане вредности и извора верификације.

Мере представљају скуп активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Мере могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене. Мере, према горе поменутој Уредби, могу бити: регулаторне, подстицајне, информативно - едукативне, обезбеђење добара и пружање услуга, институционално управљачко-организационе.

² "Службени гласник РС", број 8 од 8. фебруара 2019.

У оквиру једног приоритетног циља могу бити комбиноване различите врсте мера. На нивоу мере могу се дефинисати показатељи учинка (**показатељи резултата**), уколико је то могуће (није обавезно).

Показатељи учинка треба да буду прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални, временски одређени и квантитативно изражени. Уколико није могуће квантитативно дефинисање показатеља, исти може бити дефинисан и квалитативно. Показатељи учинка се примењују тако што се представља базна вредност која се добија на основу последње доступних података и циљна вредност, односно вредност која се жели постићи остварењем циља, односно реализацијом мере. За сваки од показатеља учинка дефинише се извор провере.

Након израде Плана развоја локална самоуправа организује презентацију плана пред широм локалном заједницом, као и јавну расправу. Након јавне расправе, План развоја јединице локалне самоуправе, на предлог Већа, усваја Скупштина локалне самоуправе.

Општина Бачки Петровац је 5. јуна 2019. године одлуком Општинског већа, приступила процесу израде Плана развоја општине Бачки Петровац 2020-2027., и тим поводом именovala координатора и заменицу координатора, као и Тим за израду Плана развоја који чини 14 кључних локалних стејхолдера. Једна од првих активности била је израда матрице заинтересованих страна, где су препознати најзначајнији актери са подручја, из приватног, цивилног и јавног сектора, који су подељени у три тематске групе (урбанизам, комунална инфраструктура и заштита животне средине; друштвени развој; економски развој). Тематске групе су у периоду јун – новембар, кроз радне састанке и радионице, идентификовале све елементе који чине овај План. Матрица заинтересованих страна налази се у прилогу овог документа, заједно са одлуком о приступању изради и решењима о именовању тима и координатора.

Општина Бачки Петровац је у процесу дефинисања Плана развоја за период 2020 - 2027. у потпуности поштовала горе представљену методологију и реализовала све предвиђене фазе и активности.

3. Циљеви одрживог развоја

На самиту одржаном 2015. године, Уједињене нације су усвојиле Агенду 2030³. Ова Агенда заменила је Миленијумске циљеве који су престали да важе крајем 2015. године. Агенда 2030 представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. Агенду чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 подциљева мерених уз помоћ 231 показатеља. Агенда даје смернице свим државама које треба да исте усвоје и прилагоде сопственим приоритетима.

Допринос остваривању циљева одрживог развоја у потпуности је процес компатибилан са процесом приступања Европској унији, што је посебно значајно за земље Западног Балкана, а тиме и Републику Србију. Постизањем циљева одрживог развоја, земље кандидати истовремено испуњавају своју обавезу ка приступању ЕУ, односно имплементација циљева одрживог развоја подржава процес интеграције у ЕУ (**циљеви одрживог развоја компатибилни су са ЕУ преговарачким поглављима**).

Циљеви одрживог развоја се спроводе на националном, регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као "локализација циљева одрживог развоја". Локализација се односи на то како локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе. Јединице локалне самоуправе су директно одговорне за спровођење великог броја циљева одрживог развоја, у складу са

обавезама националних влада. Око 65% циљева из Агенде 2030 не може се реализовати без доприноса регионалних и локалних власти, као што се и око 70% ЕУ *acquis-a*⁴ реализују на локалном нивоу.

Локалне власти заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја своје локалне заједнице.

Из свега наведеног произилази да локалне самоуправе у процесу дефинисања приоритетних циљева и мера у оквиру Плана развоја, имају обавезу да исте представе и у контексту доприноса циљевима одрживог развоја.

Општина Бачки Петровац је приликом дефинисања приоритетних циљева и мера, као и показатеља исхода, водила рачуна о локализацији циљева одрживог развоја, јасно наглашавајући везу. Приликом одабира мера, општина Бачки Петровац се примарно водила питањем које су то мере које су значајне у локалном контексту, а чија имплементација доприноси постизању једног или више циљева одрживог развоја.

³ Резолуција А/RES/70/1 – Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.

⁴ *Acquis Communautaire* (ЕУ Закон)

4. Преглед и оцена стања

Општина Бачки Петровац се налази у јужнобачкој области, у Аутономној покрајини Војводини. Простире се на површини од 158 км² и обухвата четири насељена места: Бачки Петровац, Кулпин, Маглић, и Гложан. Општина има веома **повољан географски положај** јер је удаљена 25 км од Новог Сада и 105 км од Београда.

На територији општине Бачки Петровац, према Попису 2011. године, живи **13.418 становника**, а просечна густина насељености је **85 становника на км²**.

Општина Бачки Петровац је **мултинационална и мултикултурална средина**. Већину становника чине припадници **словачке националности (око 65%)**, затим **Срби (око 26%)** и припадници осталих националности.

Општина Бачки Петровац је највећи центар словачке заједнице у Србији, и као таква препознатљива је по неговању **традиције, културне баштине и културног стваралаштва Словака** (сликарства, књижевности, позоришне уметности и др.) Посебно велику улогу одиграла је **Гимназија** која је изграђена почетком 20. века и која је имала велики утицај на изградњу великог таласа интелектуалне елите (сликари, учитељи, позоришни редитељи и др.). На овај начин омогућено је стварање добре везе између образовања и привреде, стварање квалификоване радне снаге, због чега је Бачки Петровац постао центар **занатства и предузетништва**, по чему је и данас препознатљив.

Municipality of Bački Petrovac / Opština Bački Petrovac

Географска дужина: 45° 21' 38N

Географска ширина: 19° 35' 30 E

Надморска висина: 87m

Бачки Петровац некада је био познат по производњи **хмелја** (имао је и преко 8.000 хектара под хмелјом), што је значајно смањено након 2. светског рата, као и производњи **сирка, тј. производњи метли**.

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

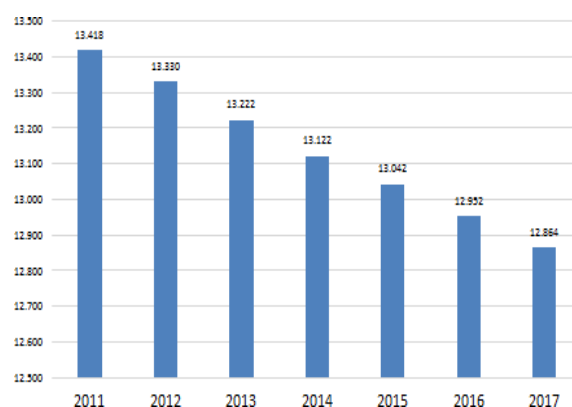
Демографија

Резултати пописа 2011. године, као и процене у наредним годинама, указују на присуство и повећање интензитета **неповољних демографских појава** и процеса са којима се већ деценијама суочава Србија. Приметно је смањење укупног броја становника, природна депопулација, **миграциони процеси и демографско старење** које детерминише прилично ограничавајући популациони оквир формирања радног контингента, а самим тим и активног становништва. (са 13.418 становника у 2011. на 12.864 становника у 2017. години).

Према попису 2011. године, на подручју општине Бачки Петровац постоји 4.940 домаћинстава (РЗС).

Број становника у општини Бачки Петровац се, у периоду 2011-2017., **смањио за 4,1%, односно Општина је изгубила 554 становника.**

Најчешћи узрок израженог процеса одлива становништва је одлазак на школовање и рад у Републику Словачку. У последње време све више деце уписује средњу школу у Републици Словачкој, што најчешће доводи до пресељења и њихових породица.

Графикон 1. Број становника у општини Бачки Петровац у периоду 2011-2017

Табела 1. Основни демографски подаци општине Бачки Петровац 2017.

	Бачки Петровац	Јужнобачка област	Република Србија
Број становника	12.864	617.949	7.020.858
Просечан број чланова домаћинстава (попис)	2.72	2.74	2.88
Стопа природног прираштаја	-8	-2	-6
Очекивано трајање живота живорођених	74	75	75
Просечна старост (у годинама)	43	41	43
Индекс старења (60+ год. / 0-19 год.)	143	118	142
% деце старости 0-14	14.3	15.5	14.4
% становништва радног узраста	66.5	67.3	66.0
% 65+ у укупном становништву	19.2	17.2	19.6
% 80+ (попис)	3.5	2.9	3.6
% ОСИ (попис)	8.7	7.25	7.96
% Роми (попис)	0.80	7.1	2.05

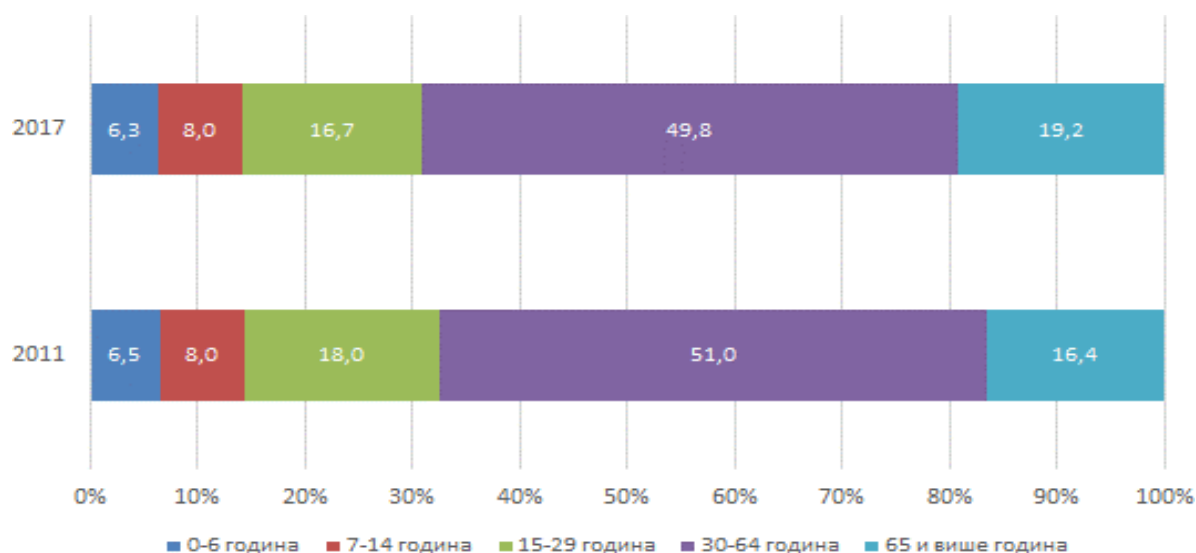
Извор: Девинфо (РЗС)

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

Други посебно изражен процес је **процес старења становништва** општине Бачки Петровац. У периоду 2011-2017. број становника предшколског и основношколског узраста (0-14 година старости) у општини Бачки Петровац смањен је за 5,6% или 110 лица, број младих узраста 15-29 година смањио се за 11,4% или 275 лица, док се становништво узраста 29-64 смањило за 6,4% односно 439 лица. У категорији старијег становништва (65+) повећан је број становника за 12% или 270 лица. Њихово учешће у укупном броју становника повећано је за 2,8 процентних поена. **Радно способно становништво (15-64) у укупном становништву у 2017. износи 66,5%.** Из

горе наведених података може се извести закључак да су два посебно изражена процеса у општини Бачки Петровац, **процес демографског старења** становништва и **процес укупне депопулације**. Наведени процеси представљају два најзначајнија демографска проблема, која имају изразито неповољан утицај на све сфере друштвено-економског живота, и у великој мери онемогућава развој подручја. Демографски проблеми се одражавају на систем образовања, систем здравственог система, тржишта рада, и све друге поре друштва, а смањење радног контингента онемогућава економски развој заједнице.

Графикон 2. Промена старосне структуре општине Бачки Петровац⁵

⁵ Анализа показатеља на бази аналитичког сервиса ЈЛС за пилот општине за које се израђује План развоја ЈЛС

Организациона структура Општине

У Општинској управи је запослен 41 радник (29 у сталном радном односу). Основне организационе јединице су: Одељење за општу управу, друштвене службе и опште заједничке послове, Одељење за привреду, урбанизам, комунално-стамбене и инспекцијске послове, Одељење за буџет, финансије и пореску администрацију, Служба Скупштине општине, Служба председника општине и Општинског већа.

Поред сталних радних тела, Општина је дефинисала и посебна радна тела. Од посебних радних тела изабрани су нови чланови Савета за младе, Савета за родну равноправност, Савета за здравље Општине Бачки Петровац и Савета за међунационалне односе у Општини Бачки Петровац, Савет за јавну безбедност, Савет за праћење етичког кодекса, Општински штаб за ванредне ситуације, Општински савет родитеља за школску 2019/2020 годину.

Када је реч о броју запослених, броју одељења и начину њихове организације, потребно је успостављање система који ће ефикасно и ефективно доћи до реализације постављених циљева Плана развоја Општине.

Финансијски показатељи Општине

Изворни и уступљени приходи су 2017. износили 2,556 мил. евра, а степен самофинансирања Бачког Петровца, који се у посматраном периоду 2011 - 2017., креће у распону од 57% до 77%, указује да општина, у односу на друге општине има доста добру финансијску самосталност финансира из изворних и уступљених прихода. На то указује и показатељ финансијске аутономије који износи

61,4%. Иако је у просеку, у односу на друје ЈЛС сличне величине, већа финасијска аутономија, Општини је за реализацију капиталних пројеката потребна значајна помоћ, тј. у **великој мери зависи од финансијске подршке виших нивоа власти.**

У структури текућих прихода доминантно учешће имају **приходи од пореза** који су у општини Бачки Петровац у 2017. години износили 2,042 мил. евра и чинили су 47,7% текућих прихода. **Приходи од трансфера** од других нивоа власти варирају од 23,6% до 43,4% текућих прихода, **приходи од донација** су пали са 5,8% у 2011. на 0,8% у 2017. Општина је у 2011. остварила 6 пута више прихода од донација у односу на 2017, када су ови приходи били свега 36 хиљада евра.

Капитални расходи у општини Бачки Петровац су у 2017. години износили су 767 хиљада евра и у укупним расходима учествовали са свега **18,1%**. Од 2013. до 2016. године забележен је пораст капиталних расхода, када је Општина имала 1,382 милиона евра капиталних расхода, односно капитални расходи су чинили скоро 30% укупних расхода.⁶

Природни ресурси

Пољопривредно земљиште чини око 87,10% укупне површине општине Бачки Петровац (15846,50ha). На подручју се разликује пет врста земљишта, од чега ливадске црнице и черноземи чине. По свом квалитету ливадске црнице а посебно черноземи представљају веома плодно земљиште и чине преко 90% територије општине. Обе врсте земљишта спадају у **прву класу квалитета.**

⁶ Анализа експерата у процесу израде Плана развоја (прилог)

Водно земљиште обухвата 2.19% (укупно 346,20 хектара) територије општине, од чега река Дунав 56,20 хектара, канали ОКМ 200 хектара, мелиоративни канали 74 хектара и насипи и остало водно земљиште 16 хектара.

Највећи природни водоток и веома значајан ресурс подручја свакако је **река Дунав** која тече јужном периферијом општине и уједно чини њену природну границу.

На подручју општине Бачки Петровац изграђена су **два канала** (вештачки водотоци). Први, Мали бачки канал везује Велики бачки канал код Малог Стапара са Дунавом код Новог Сада (14 км на подручју општине Бачки Петровац), и исти је део ХС ДТД. У саставу Општине налази се и део пловног канала ХС ДТД. Други, од Каравукова до Бачког Петровца, пролази кроз индустријску зону, јућно од Бачког Петровца. Загађеност канала представља изузетно велик проблем, нарушавајући значајно животну средину и утичући на све сегменте живота.

Подручје општине Бачки Петровац захвата четири слива за одводњавање од којих се неки налазе у потпуности, а неки делом на територији општине, а делом на територији суседних општина.

Пошумљеност на подручју Општине је 0,60%

На територији општине заступљене су шуме и шумско земљиште у површини од 94,64 ха према подацима катастра из 2006. године. Шумовитост од 0,60% је знатно испод оптималне шумовитости⁷.

Највећи комплекси шума се налазе уз Дунав, у јужном делу општине. Овим шумама газдују ЈП "Воде Војводине" – Водоводно предузеће "Дунав" из Бачке Паланке. Шуме уз водотоке поред заштитне улоге имају и привредну функцију. Шуме утичу на смањење воденог талога и регулишу климатске факторе (ублажавају екстремне температуре и смањују ударе ветра). ЈП "Воде Војводине" газдују и шумама уз Основну каналску мрежу уз канале Нови Сад – Савино Село и Бачки Петровац – Каравуково.

Животна средина и комунална инфраструктура

На водоводну мрежу прикључена су скоро сва домаћинства (99,8%)

На водоводну мрежу у 2019. години у општини Бачки Петровац прикључено је 4.932 домаћинства, тј. скоро сва домаћинства, док само 40%⁸ становника општине користи пијаћу воду из систем којим се безбедно управља.

Вода из јавног водовода градског насеља Бачки Петровац неисправна је по питању физичко-хемијских параметара на 100% испитиваних узорак, док је микробиолошка неисправност утврђена на 16,7 % узорак (јавни водовод са "удруженом" неисправношћу)⁹.

На канализациону мрежу прикључено је 29,7%

На канализациону мрежу у општини Бачки Петровац прикључено је 1.467 домаћинства, односно 29,7% домаћинства¹⁰.

⁷ Анализа експерата у процесу израде Плана развоја (прилог)

⁸ Податак добијен од Општинске управа, 2019.

⁹ Према "Извештају о здравственој исправности воде за пиће јавних водовода и водних објеката у Републици Србији за 2018. годину"

¹⁰ Извор: Републички завод за статистику; Аналитички сервис ЈЛС <https://rsjp.gov.rs/jls-baza>

Проблем управљања чврстим комуналним отпадом

Несанитарне депоније се налазе у свим насељеним местима на подручју Општине, на површини од око 10 хектара, и на удаљености од насеља од 300 метара (Гложан) до 2 километра (Бачки Петровац). Неке од наведених депонија нису ограђене, немају видео надзор, дешавају се чести пожари, животиње разносе отпад и др. ЈКП на подручју врше примарну сепарацију, а Општина је препозната као пример добре праксе у броју активности по питању сепарације, компостирања, подизања свести и знања наову тему. Општина Бачки Петровац, према Стратегији управљања отпадом до 2019., **припада регионалном цетру за управљање отпадом Нови Сад**. До завршетка изградње наведеног центра, општина Бачки Петровац ће реализовати активности и пројекте, како би смањила негативне ефекте постојећих несанитарних депонија.

На подручју општине Бачки Петровац послују два јавно комунална предузећа (ЈКП), **Јавно комунално предузеће "Прогрес" Бачки Петровац и Јавно предузеће за комуналне и стамбене послове "Комуналац" Маглић**. Ова предузећа се финансирају наплатом својих услуга на тржишту, али и субвенцијама из буџета локалне самоуправе која је њихов оснивач. Према броју запослених општина Бачки Петровац срвстала се у четвртину општина у Републици Србији које имају 3 и мање запослених у ЈКП на 1000 становника, и тај број је константан. Поред два ЈКП на подручју послује и "Глоаквалис д.о.о." који пружа комуналне услуге на подручју насеља Гложан.

Саобраћајна инфраструктура

На подручју Општине пружа се државни пут I реда (број 7) Бачка Паланка-Нови Сад који само пресеца Општину ободом насеља Гложан, и најзначајнији правац на подручју тј. државни пут II реда (број 102) Нови Сад-Бачки Петровац-Ратково. Када је реч о осталим врстама саобраћаја, Јужним делом општине пролази железничка пруга Нови Сад-Оџаци-Сомбор. На простору општине Бачки Петровац пружа се пловни канал из система ДТД Каравуково-Бачки Петровац и Савино Село-Нови Сад.

Посебно је значајно споменути бициклически саобраћај на подручју Општине, као традиционални начин превоза становника. Релативно кратка растојања између насељених места општине Бачки Петровац ствара добру могућност повезивања бициклическим стазама, а уједно и развоја циклотуризма. Процена је да на подручју општине Бачки Петровац **50% становника свакодневно користи бицикл**¹¹ за одлазак на посао и друге дневне активности.

На подручју Општине изграђено је **4,306 километара** бициклических стаза.

Друштвени развој

Лоша образовна структура

На подручју општине доста је лоша образовна структура – скоро 45% становништва 15+ има завршену само основну школу или је без образовања док је на нивоу Србије таквих 35%¹². Учешће неписмених више је само за жене у поређењу са Републиком, док у мушкој популацији у Бачком Петровцу нема неписмених. На подручју Општине постоје 4

¹¹ Податак добијен од Општинске управе, 2019.

¹² ⁸ ⁹ Анализа експерата у процесу израде Плана развоја (прилог)

матичне основне школе (у сваком насељу по једна). Сви показатељи основног образовања су негде на нивоу просека Републике Србије. На подручју Општине постоји једна средња школа, Гимназија Јан Колар, са домом ученика. Највећи проблем школа је свакако велики одлив становништва у Републику Словачку, због чега је све мањи број ученика и доводи се у питање опстанак појединих одељења у школама.

Низак обухват деце јасленог узраста и недовољни капацитети предшколског узраста

Посматрајући предшколско образовање, обухват деце вртићког узраста (3+) је изненађујуће висок, али је у исто време **обухват деце јасленог узраста веома низак**. Обухват деце од 3 године до поласка у ППП је значајно виши не само од просека јужнобачке области и од просека Републике, већ се може рећи да се приближава ЕУ вредностима. Подаци показују да су, упркос високом обухвату, **капацитети предшколског образовања недовољни**, поготово када је реч о јасленом програму.

Добра развијеност социјалних услуга

Развијеност услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе је на солидном нивоу, иако Бачки Петровац са 2,3% буџета, колико издваја за социјалну заштиту, у релативном износу је значајно испод просека општина у Србији (5-6%). Према најновијим подацима о услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС, у Бачком Петровцу у 2018. години пружане су три услуге – **Помоћ у кући за старије и одрасле, Лични пратилац и Саветовалиште**¹³. Услуге које се пружају су доброг квалитета, иако је потребно њихово унаређење у смислу укључивања превентивних услуга за општу популацију и обједињавање

програма и услуга. Стање инфраструктуре у области социјалне заштите је изузетно лоше.

Богатство културе и традиције

На подручју општине Бачки Петровац изузетно је богат културни садржај, делује значајан број установа културе, као и велики број удружења, друштава, а посебно треба нагласити велики број традиционалних манифестација.

Економски развој

Стопа запослености износи 83%

Бачки Петровац има релативно висок ниво запослености и неубичајено низак ниво грађана који су регистровани као незапослени. Стопа запослености износи 83% и изнад је циљане вредности у Стратегији Европа 2020 која износи мин 75%. Укупан број запослених на територији општине Бачки Петровац износи 4.546 лица, од тога 71% су запослени су у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и друге организације), а 20% су приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих, а 9% су регистровани индивидуални пољопривредници.

Према подацима Националне службе за запошљавање укупан број незапослених лица на крају 2018. године износио је 436. У односу на попис из 2011. године, број незапослених је смањен за 55%, а од 2015. до краја 2018. године смањује се за око 20% годишње. Разлог оваквих података је свакако смањење становништва, масовни одлазак на рад у Словачку Републику, где многи настављају свој живот.

Пољопривреда представља окосницу развоја Општине

Општина је претежно пољопривредно подручје, иако је само 15% запослених ангажованих у пољопривреди. Производња је углавном усмерена на ратарства и повртарство. У оквиру расподеле жене учествују значајно у раду на газдинствима, али не и у управљању истим.

Индустрија је, такође, битна привредна делатност у Општини, и углавном се базира на сектору прераде хране, затим металопрерађивачкој и хемијској индустрији. Што се тиче осталих сектора, Бачки Петровац у последње време бележи и одређене резултате у туристичком сектору, пре свега захваљујући развоју **нових туристичких садржаја**.

Нето ефекат нових привредних субјеката износи 1,3: 1, што значи да се на 10 угашених предузећа отвори 13 нових.

Петровачка кобасица („Petrovska Klobasa“) – име порекла

Петровачка кобасица („Petrovska Klobasa“) је традиционални производ подручја која има ознаку географског порекла као **име порекла** за сухомеснати производ од 2007. године.

На састанцима радних група одржаних током прве фазе партиципативног процеса, дефинисана је СВОТ матрица као један од најзначајнијих алата дефинисања фактора који имају утицај на развој заједнице.

Дефинисана СВОТ матрица представља алат значајан за разумевање стања на подручју, у свим областима, као и алат за доношење одлука. У наредној табели представљена је СВОТ матрица дефинисана брејнсторминг методом током радних састанака.

Табела 2. СВОТ матрица (снаге, шансе, слабости и претње)

Снаге	Слабости
- Географски положај – близина Новог Сада - Добра туристичка инфраструктура (аква парк, мб оаза, базени, смештај, др.) - Мали број насељених места добро распоређених и лако доступних (путеви, бициклическе стазе) - Добра покривеност насеља комуналним услугама свих насељених места (одржавање јавних површина, одношење смећа, др.) - Висок квалитет пољопривредног земљишта - Изворишта термалне воде - Међународна бициклическа рута ЕуроВело 6 пролази кроз подручје општине Бачки Петровац - Река Дунав и канал ДТД - Велике површине индустријских зона које је потребно опремити и активирати - Богата гастрономска понуда (акценат на петровачкој кобасици тј. кулену) - Пословни и иновативни центар (ПИЦ) - Регионални иновативноистарт-ап центар (РИСЦ) 20ha слободне индустријске зоне (Бизнис парк) - Слободни складишни капацитети у оквиру Бизнис парка	- Недостатак кадрова због одласка у иностранство или веће градове – одлив становништва - Недовршена канализација у свим насељеним местима - Лош квалитет пијаће воде (водовод) - Несанитарне депоније - Низак степен пошумљености - Незаинтересованост локалног становништва за укључивање у пољопривредну производњу засновану на органском принципу - Проток саобраћаја кроз Бачки Петровац (камиони и сл.) због непостојања алтернативног правца (нпр. обилазница) - Непостојање заинтересованости и довољних капацитета за удруживање пољопривредних произвођача - Недостатак дорадних капацитета - Недовршена комасација (спор процес) - Застарела урбанистичко-планска документација - Непостојање општинског јавног превоз између насеља унутар општине - Неадекватн везе јавног превоз са насељем Гложан

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

Шансе	Претње
• Циклотуризам • Дунавска стратегија • Нови правилник о директној продаји (продаја на “кућном прагу” – млеко, месо, kobасица....) • Студија развоја балнеолошког потенцијала Војводине (50 локација) • Партнерски односи – прекогранична сарадња • Велика потражња у градова органских и еколошких производа (близина Новог Сада)- стварање рурално-урбаних веза • Пловни туризам и транспорт (Дунав и Канал ДТД) • Еколошко повезивање унутар Општине (међунасељско), али и повезивање бициклистичком стазом са Новим Садом (рурално-урбане везе) • Рециклирање • Коришћење биомасе	• Непостојање санитарне депоније • Политичка нестабилност (честе промене) • Закон о задругарству • Високи стандарди ЕУ (екологија, храна и сл.), због упитних капацитета за достизање/праћење • Улазак у ЕУ – отварање граница за још већи одлазак становништва (не само у Словачку Републику) • Укидање институција (централизација) • Смањење наталитета • Сива економија • Лоша путна инфраструктура (пут Бачки Петровац – Нови Сад, мост) • Загађеност канала Дунав-Тиса-Дунав (ток од Врбаса и Куле – индустрија)

Анализа постојећег стања реализована је према предложеној методологији, а резултати анализе представљени су у виду Прилога овог документа и то следеће анализе:

- Урбанизам, инфраструктура и заштита животне средине
- Друштвени развој
- Економски развој
- Пољопривреда и рурални развој

У наведеним анализима по областима аналитички су представљени сви потребни елементи са закључцима и препорукама.

5. Визија - Бачки Петровац 2027.

**Општина Бачки Петровац је зелена, здрава и безбедна
заједница, са квалитетном комуналном
инфраструктуром, заједница атрактивна за бизнис и
породицу, са богатом културом и образовном понудом**

На радним састанцима тематских радних група, као и одржавним радионицама, кључни локални стејколдери су дефинисали визију развоја Општине, тј жељено стање 2027. године.

Визија представља полазну тачку у дефинисању позитивне промене која се жели постићи. Како општину Бачки Петровац карактерише велики одлив становништва, развојни правац је привлачење нових становника и оживљавање насеља на подручју Општине. У циљу остваривања овог, у данашње време, веома изазовног задатка, локална самоуправа своје активности планира да усмери у обезбеђивање квалитетних услова за живот својих грађана на принципима одрживог

развоја и управљања ресурсима. На путу за остварење ове визије, Бачки Петровац ће користити повољан географски положај (близина Новог Сада као урбаног центра) и природне ресурсе доступне на подручју, и покушати да унапреди слабости као што је лоша инфраструктура. Дефинисана визија испуњава основне критеријуме, односно она је **амбициозна и инспиративна**, са једне стране, и **мерљива и достижна** са друге стране. Овако постављена визија се у великој мери разликује од визија других локалних самоуправа, чиме **креира идентитет и диференција заједницу** у односу на окружење, а локалном становништву отвара могућност идентификације нових могућности за унапређење квалитета живота и повећања локални прихода.

6. Приоритетни циљеви

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1 – до 2027. на подручју општине Бачки Петровац сви становници имају доступну, безбедну и приуштиву пијаћу воду

Допринос ЦОР – Агенда 2030

Показатељи исхода ЦОР

6.1.1 Удео становништва које користи пијаћу воду из система којима се безбедно управља (%)

Мод. 6.6.1. Јединица локалне самоуправе поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом.

Циљ 6 – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све

Подциљ 6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све.

Подциљ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео

**Показатељи исхода - План развоја општина Бачки Петровац 2027.
у вези са Приоритетним циљем 1****Показатељи исхода (базно)**

1. 40% становника општине Бачки Петровац користи пијаћу воду из система којим се безбедно управља (2 насеља има пијаћу воду – Маглић и Гложан)
2. Општина Бачки Петровац не поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем

Показатељи исхода (2027.)

1. 100% становника општине Бачки Петровац користи пијаћу воду из система којим се безбедно управља (сва 4 насеља имају доступну и чисту пијаћу воду)
2. Општина Бачки Петровац поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем, и то:
 1. Корисници учествују у програмима планирања руралног снабдевања питком водом
 2. Локалне процедуре за учешће корисника услуга у планирању програма за управљање водним ресурсима

Према подацима за 2018. вода из јавног водовода градског насеља Бачки Петровац била је неисправна по питању физичко-хемијских параметара на 100% испитиваних узорак, док је микробиолошка неисправност утврђена на 16,7 % узорак (јавни водовод са "удруженом" неисправношћу).

Највећа слабост општине Бачки Петровац је **лош квалитет када је реч о снабдевању водом за пиће**, скоро на целој територији Општине.

Према "Извештају о здравственој исправности воде за пиће јавних водовода и водних објеката у Републици Србији за 2018. годину" вода из јавног водовода градског насеља Бачки Петровац била је неисправна по питању физичко-хемијских параметара на 100% испитиваних узорак, док је микробиолошка неисправност утврђена на 16,7 % узорак (јавни водовод са "удруженом" неисправношћу).

Према подацима из 2017. године, 99,8% становника је прикључено на водоводну мрежу, али квалитет воде из водоводне мреже је на веома лошем нивоу, због чега се може

рећи да 60% становника нема исправну пијаћу воду.

Предузеће задужено за снабдевање грађана пијаћом водом, тј. сакупљање, причишћавање и дистрибуцију воде на територији општине Бачки Петровац је ЈКП "Прогрес". ЈКП "Прогрес" је поред наведеног, задужен и за обављање свих других надлежности како индивидуалне, тако и заједничке комуналне потрошње.

Расходи за водоснабдевање (функција 630) из буџета општине Бачки Петровац, у периоду 2009-2017., износе 21.142.758,00 динара, док је у истом периоду за функцију управљање отпадним водама потрошено укупно 14.181.393,00. У буџету за 2019. предвиђени су расходи од 17.759.000 за функцију 520 што износи 2,79% планираних буџетских расхода.

Мере за реализацију ПРИОРИТЕТНИГ ЦИЉА 1

Мера 1.1. Изградња нове водоводне мреже и обезбеђена чиста и приуштива вода за све грађане

Мера обухвата изградњу нових бунара, замену азбестних цеви и увођење нове технологије третмана пијаће воде.

Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 360.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2022. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 1.2. Унапређење коришћења и очувања пијаће воде као ресурса

Мера обухвата едукативно-промотивну кампању у којој би учествовала општина Бачки Петровац, јавно комунална предузећа, као и невладине организације са подручја Општине. Информативни део кампање би се односио на обавештавање јавности о почетку радова, самом пројекту и другим детаљима од значаја за грађане, али и о новом систему, новим условима у вези са испоруком воде, цени и др. Едукативна кампања би се највише односила на подизање знања и свести о значају чисте пијаће воде, упознавање деце али свих грађана о значају воде као ресурса, и начину коришћења пијаће воде. Мера подразумева и укључивање експерата из области.

Врста мере је *информативно-едукативна*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 1.000.000 динара. Временски период реализације мере је 2021-2022. година. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

Мера 1.3. Унапређења капацитета ЈКП и ЈЛС за одрживо управљање водоводном мрежом

Мера обухвата активности у правцу подизање техничко-технолошких услова и кадровских капацитета са сертификацијом у јавно комуналном предузећу. Разлог имплементације ове мере односи се на увођење нове технологије у вези са изградњом нове водоводне мреже. Ова мера обухвата и активности на добијању лиценце, тј. потписивању споразума о пословно-техничкој сарадњи са ЈКП Водовод и канализација Нови Сад.

Врста мере је *институционално управљачко организациона*. Одговорна институција за реализацију ЈКП. Оквирна вредност мере је 200.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2021-2022. година. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

Мера 1.4. Фабрика воде

Мера, у дефинисаном планском периоду, подразумева израду студије изводљивости. На основу резултата израђене студије, биће планиране даље активности на припреми документације и проналажењу потребних извора средстава за потенцијалну изградњу фабрике воде. Временски посматрано, ова мера је условљена реализацијом мере 1.1.

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 120.000.000,00 динара, а прецизнија ће се добити након израде студије. Временски период реализације израде студије изводљивости и потенцијалне припреме документације је 2023-2027. година. У моменту израде плана није познато да ли ће ова инвестиција бити оправдана, а уколико буде за реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2 – до 2027. на подручју општине Бачки Петровац обезбеђено је потпуно пречишћавање отпадних вода кроз одржив систем и јасно успостављене локалне политике и процедуре

↓
Допринос ЦОР – Агенда 2030

Циљ 6 – Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све

Показатељи исхода ЦОР

6.3.1. Удео отпадних вода које се безбедно пречишћавају (%)

Мод. 6.6.1. Јединица локалне самоуправе поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом.

Подциљ 6.3. До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео

Показатељи исхода - План развоја општина Бачки Петровац 2027. у вези са Приоритетним циљем 2

Показатељи исхода (базно)

1. 30 % отпадних вода подручја се безбедно пречишћава
2. Општина Бачки Петровац не поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом

Показатељи исхода (2027.)

1. 100 % отпадних вода подручја се безбедно пречишћава
2. Општина Бачки Петровац поседује успостављене и оперативне политике и процедуре за учешће локалних заједница у управљању водоснабдевањем и санитацијом, и то:
 - Локалне процедуре за учешће корисника услуга у планирању програма за управљање водним

Када је реч о **канализационој мрежи**, у *насељима Гложан и Маглић* изградња канализационе мреже је завршена, уз напомену да је у **насељу Гложан потребан нови пречистач**, за који у моменту израде овог плана, не постоји израђена пројектно-техничка документација. На подручју наведених насељених места, 100% домаћинстава и правних лица има могућност прикључења на мрежу, а детаљи о прикључцима се налазе у табели 3. У насељу Гложан је тренутно ситуација најбоља јер је на мрежу прикључено 85,5% домаћинстава и правних лица.

У **насељу Бачки Петровац** је изградња канализационе мреже у току, као и **реконструкција и доградња пречистача**. изградња канализације се ради у фазама, а у моменту израде документа, изграђено је 40%, а још 2.000 прикључака је потребно како би се рекло да сви грађани имају могућност прикључења.

У **насељу Кулпин** изградња канализационе мреже је, такође, у току, односно налази се у завршној фази радова. Овде је битно напоменути да без обзира на завршетак изградње, канализациона мрежа у Кулпину није функционална, ни једно домаћинствонема могућност прикључења, с обзиром **да не постоји прикључак на шахтове, а и не постоји изграђен пречистач**.

Када је реч о количини пречишћене воде, у односу на захваћене воде, пречишћено је негде око 30%¹⁴.

¹⁴ Подаци добијено од јавно комуналних предузећа и Општинске управе, новембар 2019.

Табела 3. Стање прикључака на канализациону мрежу¹⁵

Насељено место	Број домаћинстава који немају могућности да се прикључе на канализациону мрежу	Број домаћинстава и правних лица којима је омогућено прикључење на канализациону мрежу
Бачки Петровац	Око 2,395 (80%)	600 (20%)
Кулпин	1.127 (100%)	0 (0%)
Маглић	0 (0%)	820 (100%)
Гложан	0 (0%)	770 (100%)
Насељено место	Број прикључених домаћинстава на канализациону мрежу	Број домаћинстава који нису прикључени а имају могућност да се прикључе
Бачки Петровац	530	Око 70
Кулпин	0	0
Маглић	710	110
Гложан	430	340

Мере за реализацију ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 2

Мера 2.1. Завршетак канализационе мреже са пречистачима отпадних вода у свим насељеним местима

Мера обухвата завршетак канализационе мреже у свим насељеним местима, са обезбеђивањем пречистача (раније се налази више информација о стању мреже по насељима). Када је реч о пречистачима отпадних вода, конкретно ће се радити на реконструкцији и доградњи пречистача у Бачком Петровцу, изградњи потисног вода из Кулпина до Бачког Петровца, и припрема документације за насеље Гложан.

Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је јавно комунално предузеће. Оквирна вредност мере је 600.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2021-2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 2.2. Подстицај за прикључење свих становника на канализациону мрежу

Мера обухвата анимирање заједнице и привреде за прикључење на канализациону мрежу. У реализацији мере биће укључена и јавно комунална предузећа која ће, у свом домену, вршити утицај преко средстава информисања са објашњењима и апелима за прикључење.

Врста мере је Информативно-едукативна. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 200.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2027. година. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

Мера 2.3. Унапређење капацитета ЈКП и ЈЛС за одрживо управљање канализационом мрежом

Мера обухвата активности у правцу подизање техничко-технолошких услова и кадровских капацитета у јавно комуналном предузећу. Разлог имплементације ове мере односи се на увођење нове технологије у вези са изградњом нове канализационе мреже. Врста мере је *институционално управљачко едукативна*. Одговорна институција за реализацију јавно комунално предузеће. Оквирна вредност мере је 200.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2027. година. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3. до 2027. године на подручју општине Бачки Петровац је изграђен систем одрживог управљања комуналним отпадом

Допринос ЦОР – Агенда 2030

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Подциљ 11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, укључујући посебну пажњу о квалитету ваздуха и управљању отпадом на општинском и другим нивоима

Показатељ исхода ЦОР

11.6.1. Удео комуналног чврстог отпада који се редовно прикупља и који се на одговарајући начин одлаже у укупној количини генерисаног комуналног чврстог отпада (% рециклирања; генерисани

Циљ 12. Обезбедити одрживе облике потрошње и производње

Подциљ 12.5. До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати.

Показатељ исхода ЦОР 12.5.1 Стопа рециклирања (тона рециклираног материјала)

Показатељи исхода - План развоја општина Бачки Петровац 2027. у вези са Приоритетним циљем 3

Показатељи исхода (базно)

- На подручју општине постоји 5 несанитарних депонија
- На подручју Општине не постоји депонија комуналног отпада која испуњава потребне стандарде и којом се одрживо управља
- Општина Бачки Петровац није прикључена на регионалну депонију
- Стање рециклаже (100 тона)

Показатељи исхода (2027.)

- 100% дивљих депонија је санирано
- Изграђена је привремена депоније за одлагање комуналног отпада
- Општина Бачки Петровац је прикључена на регионалну депонију Нови Сад
- Стање рециклаже (300 тона)

Табела 4. Карактеристике депонија на територији општине Бачки Петровац¹⁶

Насељено место	Парцела	Површ. (ха)	Год. количина извезеног отпада
Бачки Петровац	КО БП 2107/19; 2107/20, 2107/403	5	1.500 тона
Гложан	1 и 113 КО Гложан	1 ха, 73 а, 24 м2	350 тона
Кулпин	КО Кулпин 1841/7, 1841/8, 1841/9, 1841/10, 1841/11, 1842/4	1,5 ха	500 тона
Маглић	1291 КО Маглић	3 ха, 20 а, 93 м2	1.300 тона

Скупштина општине Бачки Петровац донела Решење о одређивању места за изношење и депоновање смећа на територији општине Бачки Петровац и то 1999. године, где су побројане парцеле за сва насељена места.

Депонија у Гложану се налази на парцелама КО Гложан које су у власништву општине Бачки Петровац (намена парцеле

је: депонија смећа површине 1 ха, 73 а, 24 м2). Депонија у Гложану је из шездесетих година 20. века, површине око 500 м2.

Депонија је удаљена од насеља 300 м. а од Глоаквалис д.о.о. (привредно друштво које се бави јавно комуналним пословима) 1000 м. Земљиште испод депоније је глина. Депонија није ограђена, нема видео надзор и није осветљена.

На депонији често долази до пожара а посебно током летњег периода где се онда скоро у целом насељеном месту осети непријатан дим а посебно у околини депоније. Глоаквалис д.о.о. више година уназад врши едукацију становништва о сепарацији отпада. **Сепарација отпада се врши за пет амбалажу, папир и стакло** и то на начин да грађани који сепарирају ову врсту отпада у својим домовима сакупљају тај отпад и једном месечно тај сепариран отпад износе испред својих кућа када се сакупља та врста отпада тачно одређеног датума.

¹⁶ Извор: Подаци добијени од Општинске управе, 2019.

Депонија у Кулпину се налази на у власништву месне заједнице Кулпин, а намена парцеле је пескара. Депонија је удаљена 1,2 километра од последњих кућау насељеном месту Кулпин, и површине је 1,5 ха. Депонија у Кулпину, је ограђена, постављена је капија на главни улаз, постављено је осветљење и камере. Прилазни пут је у лошем стању, што значајно отежава транспорт комуналног отпада до депоније.

ЈКП Прогрес је почетком 2017. године, отпочео са примарном сепарацијом комуналног отпада, што је у многومه допринело да се смањи количина отпада који одлази на депонију. Примарна сепарација коју спроводи ЈКП Прогрес, је комбинованог типа. **На подручју Кулпина има 8 рециклажних острва, где грађани одвајају пет амбалажу (фолију, тврду пластику) папир и стакло.** ЈКП Прогрес је направио План прикупљања рециклажног материјала, а током сваког месеца грађани износе рециклажни материјал, тачно одређеним данима. Рециклажни материјал се износи у џаковима.

ЈКП Прогрес ће током 2019. године да уведе и секундарну сепарацију комуналног отпада на самој депонији.

Депонија у Маглићу се налази на парцели која је у власништву општине Бачки Петровац. Парцела за депоновање отпада се налази на рубу насељеног места Маглић. Место депоније је осушено вештачко језеро, дубине око 3 метра и није ограђено. Због честих пожара на поменутој парцели је избушен бунар ради лакшег санирања пожара.

Сепарација отпада врши се одвајањем пет амбалаже на начин да грађани одлажу исту

у постављене контејнере по насељеном месту.. Депонија се води као не санитарна депонија, неопасног отпада, мада је значајно напоменути да ту постоји и опасни отпад као што су батерија, уље и остали опасан отпад (грађани понекад директно извезу опасан отпад на депонију).

Депонија у Бачком Петровцу се налази на парцелама у власништву општине Бачки Петровац. Депонија је удаљена 2 километра од последњих кућа насељеног места Бачки Петровац, и површине је око 5 ха. Депонија у Бачком Петровцу је ограђена и постављена је капија на главни улаз. Такође је изграђен и прилазни пут, што у многومه олакшава транспорт комуналног отпада до депоније. На депонију се извози комунални и опасни отпад, док тачан морфолошки састав не постоји. ЈКП Прогрес је почетком 2017. године, отпочео са примарном сепарацијом комуналног отпада, што је у многومه допринело да се смањи количина отпада који одлази на депонију. Примарна сепарација коју спроводи ЈКП Прогрес, је комбинованог типа. **На подручју Бачког Петровац има 20 рециклажних острва, где грађани одвајају пет (фолију, тврду пластику), папир и стакло.** ЈКП Прогрес је направио план прикупљања рециклажног материјала, током сваког месеца грађани износе рециклажни материјал, тачно одређеним данима. Рециклажни материјал се износи у џаковима. Током 2018. године, ЈКП Прогрес је на подручју Бачког Петровца и Кулпина, прикупио 140 тона рециклажног материјала, што у кубицима растреситог стања износи око 1800 м3. ЈКП Прогрес ће током 2019. године да уведе и секундарну сепарацију комуналног отпада на самој депонији и постави камере.

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

Општина Бачки Петровац, према Стратегији управљања отпадом до 2019., припада регионалном центру за управљање отпадом Нови Сад, заједно са општинама Темерин, Врбас, Бачка Паланка, Беоцин, Жабаљ и Србобран.¹⁷ Како се почетак градње регионалног центра Нови Сад још увек поуздано не зна, општина Бачки Петровац планира санирање постојеће главне депоније као и свих других депонија и дивљих сметлишта и организацију рециклажног центра у чијем кругу би била и привремена депонија за одлагање комуналног отпада, која би се налазила у оквиру рециклажног центра. Ова депонија би била у функцији до момента прикључења општине Бачки Петровац на регионални центар Нови Сад.

До краја 2019. године очекује се и усвајање нове стратегије управљања отпадом са роком важења до 2024. године која би требала већи акценат да стави на нове ЕУ директиве, рециклажу и циркуларну економију.

За послове управљања комуналним отпадом на подручју општине Бачки Петровац надлежна су два јавно комунална предузећа, ЈКП "Прогрес" које покрива подручје насеља Бачки Петровац, Кулпин и Гложан, и ЈКП "Комуналац" које покрива подручје насеља Маглић.

На подручју насеља Бачки Петровац функционише и систем примарне сепарације комуналног отпада, а у ту сврху постављени су контејнери за сепарацију, грађанима се деле џакови за сепарацију,

затим годишњи календари одношења смећа.

Када је реч о планирању и трошењу средства за функцију 510 (управљање отпадом), према расположивим подацима у периоду 2009-2017. из буџета општине потрошено је 598.000 динара, док у буџету за 2019. нису предвиђена средства за ову намену.

У оквиру планског периода, општина Бачки Петровац планира да активности усмери у правцу **санирања постојећих депонија** које не испуњавају стандарде, као и дивља сметлишта које су у великој мери распрострањене по целом подручју општине. Паралелно са процесом санирања постојећих депонија и сметлишта, у плану је изградња рециклажног центра за одлагање комуналног отпада као и привођење намени трансфер станице. **Рециклажни центар (са привременом депонијом комуналног отпада)** са трансфер станицом налазила би се на подручју насеља Кулпин (К.О Кулпин, парцела 2774/6) у ванграђевинском подручју, на површини од 4 ha 76 a 83m². Наведена парцела је предвиђена Просторним планом – намена за изградњу комуналне инфраструктуре, конкретно привремене депоније за одлагање комуналног отпада. За потребе реализације овог пројекта, 2017. године је општина Бачки Петровац израдила урбанистички пројекат. Према овом пројекту, депонија се ограђује, обезбеђује се прилазни пут, вода и електрична енергија на локацији, чуварска служба, заштитно

¹⁷ Извор: Стратегија управљања отпадом за период 2010–2019. године, „Службени гласник РС“, 29/2010.

зеленило, интерни материјал за прекривање, дренажни систем за филтрирање процедних вода које би се поново враћале у тело депоније и систем за дегазацију. Након завршетка експлоатационог века депоније или прикључења на регионални центар Нови Сад, ова депонија ће бити санирана, а деградирани простор рекултивисан.

Поред мера у вези са санацијом постојећих несанитарних депонија и изградње привремене депоније за одлагање комуналног отпада, општина Бачки Петровац планира континуиране активности у виду кампања и едукација на тему сепарације и управљања отпадом, рециклаже, заштите животне средине и здравља.

Мере за реализацију ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА 3

" На подручју општине Бачки Петровац је изграђен систем одрживог управљања комуналним отпадом "

Мера 3.1. Организација рециклажног центра за одлагање комуналног отпада са територије општине Бачки Петровац

Мера обухвата подразумева изградњу рециклажног центра са простором за одлагање комуналног отпада као и привођење намени трансфер станице (локација: насеље Кулпин). Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 120.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2023-2025. година. Извор средстава за реализацију мере су екстерни извори (аплицирање за неки од доступних грантова).

Мера 3.2. Уклањање и санирање постојећих депонија

Мера обухвата потпуно уклањање и санирање горе наведених депонија Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. У овој фази није могуће представити оквирну вредност мере. Временски период реализације мере је 2025 - 2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 3.3. Укључивање грађана и шире јавности са циљем боље заштите животне средине и очувања природних ресурса подручја

Мера обухвата подизање знања и свести на теме сепарације, управљања отпадом, рециклаже, а реализује се кроз бројне и континуиране кампање у коју би биле укључене невладине организација са подручја као и експерти из области. Мера би трајала од момента почетка рада рециклажног центра и санирања постојећих депонија, а теме којима би се бавила су брига о отпаду, значај сепарације и рециклаже. Врста мере је *информативно-едукативна*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 200.000,00 динара Временски период реализације мере је 2025 - 2027. година. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.

На подручју општине Бачки Петровац омогућен је међунасељски бициклически саобраћај, као и повезање бициклическом стазом са Новим Садом као урбаним центром

Допринос ЦОП – Агенда 2030

Циљ 13. Акција за климу – преузети хитну акцију у борби против климатских промена и њених последица

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Циљ 3. Добро здравље – обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све у свим добрима

Показатељи исхода План развоја општина Бачки Петровац 2027. у вези са Приоритетним циљем 4

Показатељи исхода (базно)

- 4,306 километара бициклических стаза на подручју Општине
- Бициклическим стазама је повезано 1 насеље са центром Општине
- На подручју не постоји пратећа инфраструктура (бициклическе станице, специјална сигнализација, друго)
- Преко 50% становника користи бицикл у свакодневном превозу

Показатељи исхода (2027.)

- 21,418 километара бициклических стаза на подручју Општине
- Бициклическим стазама су повезана сва насеља
- На подручју је изграђена пратећа инфраструктура (бициклическе станице у насељеним местима и између насеља, пратећа сигнализација, друго)
- 70% становника користи бицикл у свакодневном превозу

- Релативно кратка растојања између насељених места општине Бачки Петровац ствара добру могућност повезивања бициклическим стазама, а уједно и развоја циклотуризма
- Бициклическа стаза између Бачког Петроваца и Кулпина је дужине 2.100 метара, ширине око 2м
- Бициклическа стаза у Бачком Петровцу дуж државног пута у улици Новосадској, дужине је приближно 1.366 метара и ширине 2м
- Комбинована пешачко-бициклическа стаза у Кулпинској улици у Бачком Петровцу је приближне дужине око 840 метара
- Очекује се почетак градње бициклическе стазе Нови Сад-Бачки Петровац (национални бициклически коридор-Ирмовачки мост до аквапарка Петроленд) дужине 4.418 метара а ширина 2 метара

Извор: Подаци добијени од ОУ током

Бициклически саобраћај представља веома значајан сегмент за квалитет живота локалног становништва општине Бачки Петровац, као и у већини општина на подручју АП Војводине. Становништво у значајној мери користи бицикл као превозно средство у обављању свакодневних активности. Процена је да на подручју Општине 50% становника свакодневно користи бицикл за одлазак на посао и обављање других дневних активности. Просторним планом општине Бачки Петровац из 2007. године, наглашава се значај бициклическог саобраћаја, како у оквиру самих насељених места, тако и у међунасељској комуникацији. И даље се највећи део бициклическог саобраћаја

обавља по површинама за динамички саобраћај, што представља проблем са **безбедносног аспекта**.

Просторним планом Општине предвиђена је **међународна бициклическа рута** насипом уз реку Дунав, док је Регионалним просторним планом АП Војводине, на територији Општине планирана изградња националних и међународних бициклических коридора. Што се тиче међународних бициклических коридора, реч је о **међународној бициклическој рути 6¹⁸ уз Дунав и основној каналској мрежи хидро система ДТД**. Национални коридор протеже се каналима уз насип између Новог Сада и Бачког Петровца и Кулпина и каналом Каравуково - Бачки Петровац (насипом) делом, као и улицама кроз насеље Бачки Петровац.

Општина Бачки Петровац планира да у наредним годинама развој бициклическог саобраћаја буде један од приоритетних циљева, којим би значајно унапредили квалитет живота на подручју и на тај начин допринели реализацији постављене визије. Развојем бициклическе инфраструктуре омогућава се кретање и комуникација становништва како на подручју општине, тако и са најближим урбаним центром, градом Новим Садом. Најважнији карактеристике еколошког транспорта су здраво и економично кретање, а посебно значајан елемент које је потребно обезбедити је *безбедно функционисање* (све потребне безбедносне мере) овог вида саобраћаја, уз неометање динамичког саобраћаја - простор у оквиру уличних коридора, а ван насељених места резервисати одговарајућу површину за изградњу

¹⁸ Dunavska biciklistička ruta (EuroVelo 6, Donauradweg)

бициклистичких стаза која није у оквиру коридора државних путева.

Општина Бачки Петровац континуирано ради на припреми неопходних планова и документације за изградњу бициклистичке инфраструктуре, са циљем уређења наведених простора у оквиру насеља, између насеља, као и успостављање рурално - урбане везе, повезивањем са Новим Садом.

Конкретно, у претходном периоду реализоване су следеће активности:

- Планом генералне регулације насеља **Гложан** од марта 2015. године предвиђена је изградња бициклистичких стаза дуж улица Маршала Тита и Масарикове;
- Планом генералне регулације насеља **Маглић** број Е-2516 од септембра 2014. године предвиђена је изградња бициклистичких стаза дуж улица Маршала Тита и Иве Лоле Рибара;
- Планом општег уређења насеља **Кулпин**, бр. Е-2206 од априла 2007 . године нису предвиђене никакве бициклистичке стазе;
- Планом детаљне регулације бициклистичке стазе **уз канал ОКМ ХС ДТД Нови Сад-Савино Село**, у КО Бачки Петровац, број Е-2645 од марта 2019. године предвиђа се изградња бициклистичке стазе Нови Сад-Бачки Петровац (национални бициклистички коридор-Ирмовачки мост до аквапарка Петроленд). Дужина ове стазе је приближно 4.418 метара а ширина 2 метара.
- Урађено идејно решење за изградњу бициклистичке стазе уз канал ОКМ ХС ДТД, Нови Сад-Савино Село у КО Бачки Петровац, бр. 481/0 од септембра 2019.

године. Дана 18.10.2019. године, издати су локацијски услови.

Што се тиче повезивања осталих насељених места са Бачким Петровцем, ту је пре свега Гложан који је удаљен 12 км од Бачког Петровца и са којим постоји и могућност и потреба повезивања. Такође постоји могућност и потреба повезивања и Бачког Петровца и Маглића бициклистичком стазом, а удаљеност износи око 5 км. Континуираним планирањем и инвестирањем, општина Бачки Петровац ствара услове за афирмацију и унапређење свих облика немоторних кретања (пешачких и бициклистичких), у циљу међунасељског повезивања општине.

Планом детаљне регулације бициклистичких стаза Бачког Петровца предвиђено је заузимање јавне површине - Планом је предвиђено заузимање простора јавне намене за бициклистичку стазу у укупној површини од 17.672 m² (4418 m x 4 m), односно око 1,76 ha, што представља око 2% укупне површине обухвата Плана.

Када је реч о **бициклистичкој стази Нови Сад - Бачки Петровац** дужине 8 км, на деоници од Ирмовачког моста до Аквапарка Петроленд, израђено је идејно решење. Ову деоницу је потребно спојити са стазом за чију изградњу је надлежан град Нови Сад, а израда пројекта је у току.

Еколошка мобилност коришћењем бицикала има велики број предности када је реч о утицају на здравље и економичност, али и веома позитиван утицај на животну средину. Као неке од најважнијих предности могу се навести:

- нижи трошкови превоза и одржавања
- позитиван утицај на здравље
- нулта емисија штетних гасова
- смањење буке

Поред горе наведених предности и користи за становнике подручја, уређење бициклическе инфраструктуре омогућава и остваривања додатних, директних или индиректних, прихода локалног становништва кроз укључивање у руте **цикло туризма, конкретно везивање на бициклическу стазу Еуровело 6**. Цикло туризам је у Европи веома популаран, а насип уз Дунав, у општини Бачки Петровац, је идеалан за ову врсту туризма.

Мере за реализацију Приоритетног циља 4

Мера 4.1. Изградња бициклических стаза у насељеним местима и између насеља

Мера обухвата изградњу бициклических стаза у свим насељеним местима, као и повезивање свих насеља бициклическим стазама (међунасељски бициклически саобраћај). Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. У овом тренутку није могуће одредити оквирну вредност мере, а она је изузетно велике вредности. Временски период реализације мере је 2023-2026. година. За реализацију мере потребни су екстерни (донаторски) извори средстава, док ће општина Бачки Петровац финансирати припрему потребне документације.

Мера 4.2. Изградња додатне бициклическе инфраструктуре, осим изградње стаза

Мера обухвата изградњу пратеће бициклическе инфраструктуре (обезбеђена места за остављање бицикала у насељима, бициклическе станице између насеља, додатна сигнализација). Бициклическе станице обезбеђују основне сервисне, безбедносне, техничке и друге потребне услове за обављање оваквог вида саобраћаја. Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере ће бити утврђена након дефинисања локација и потреба за оваквом инфраструктуром, а може се рећи да је реч о *мери мање вредности*. Временски период реализације мере је 2023-2026. година. За реализацију мере потребни су екстерни (донаторски) извори средстава.

Мера 4.3. Стварање рурално-урбане везе изградњом дела бициклическе стазе Нови Сад-Бачки Петровац

Мера обухвата изградњу деонице дужине 8 км од Ирмовачког моста до Аквапарка Петроленд за које је израђено идејно решење. Врста мере је *обезбеђивање добара и пружање услуга*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 70.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2025 година. За реализацију мере потребни су екстерни (донаторски) извори средстава.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 5: до 2027. значајно је унапређен квалитет и доступност услуга образовања и васпитања

Допринос ЦОР – Агенда 2

Циљ 4 – Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења за све

Подциљ 4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање

Показатељ ЦОР

4.2.2. Стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре службеног узраста за упис у основну школу)

**Показатељи исхода План развоја општина Бачки Петровац 2027.
у вези са Приоритетним циљем 5****Показатељи исхода (базно)**

- Обухват деце јасленог узраста 15% (2017)
- Значајно већа тражња за упис у јаслено, у односу на постојеће капацитете (упише 50% од укупно заинтересованих)

Показатељи исхода (2027.)

- Обухват деце јасленог узраста 50%
- Капацитети предшколске установа у потпуности задовољавају тражњу, пре свега јасленог одељења

Обухват деце старије од 3 године предшколским образовањем је врло висок (85%) за децу од 3 године до поласка у ППП (припремни предшколски програм) и 97.8% за ППП. **Обухват деце јасленог узраста је пак врло низак - само 15% у 2017. години**. Обухват деце од 3 године до поласка у ППП је значајно виши не само од просека Јужнобачке области и од просека Републике, већ се може рећи да се приближава ЕУ вредностима. **Капацитети предшколске установе нису довољни упркос виском обухвату** - постоји већа тражња од понуђених капацитета, бар на нивоу од 10% уписаних, а можда и више уколико постоји "скривена" тражња (одређене категорије становништва могу бити обесхрабрене знајући да немају шансу да буду примљени па се и не пријављују). На основу постојећих података не можемо да видимо за које узрастне групе постоји већа тражња од понуде - могуће да су у питању јасле где је обухват иначе низак. Треба, међутим, напоменути да у Бачком Петровцу изгледа не постоји пракса уписивања деце преко нормативе, а која је

распрострањена у Србији. Такође, треба истаћи да у Бачком Петровцу постоје капацитети и у ванградским насељима што је веома позитивно.

Поред традиционалне и препознатљиве улоге „чување“ деце, последњих година се све више указује на веома важну улогу предшколског образовање и васпитања која подстиче рани развој и образовање деце.

Стратешко опредељење Србије је повећање обухвата деце предшколским и потпун обухват деце старије од 4 године. Стратегијом образовања до 2020. године је предвиђено да обухват деце узраста од 0,5 – 3 година износи 30%; да се за сву децу узраста од 4 – 5,5 година обезбеде бесплатни скраћени (полудневни) програм у току једне школске године што значи потпун обухват деце тог узраста; и потпуни обухват деце узраста од 5,5 – 6,5 година укључених у припремни предшколски програм. Такође, предвиђен је знатно правичнији систем који ће омогућити значајно већи обухват све деце и посебно деце из маргинализованих група која остварују право приоритета при упису.

Мере за реализацију Приоритетног циља 5

Мера 5.1. Унапређење предшколског образовања кроз отварање нових капацитета у насељима (пре свега јаслени узраст)

Мера подразумева повећање јаслених капацитета на подручју општине, и увођење јасленог одељења у насељу Гложан. Поред јасленог, на подручју општине постоји мањак капацитета предшколске установе уопште, због чега је потребна доградња вртића и у Бачком Петровцу (постоји пројектно техничка документација за доградњу). Такође је потребна доградња вртића у Маглићу, док за наведени објекат још увек није готова пројектно техничка документација.

Мера припада врсти *обезбеђивање добара и услуга*. Оквирна вредност мере је 49.000.000,00 динара. За реализацију мере потребни су екстерни извори средстава (донација).

Мера 5.2. Унапређење техничких и кадровских услова у школама

Мера подразумева боље техничко опремање школа, укључивање кадрова у међународне пројекте, размене, континуиране едукације, као и успостављање међународне сарадње и умрежавање. Како би се настава одвијала под савременијим условима и на модернији начин приближила деци, потребно је обезбедити сву техничку опрему која ће омогућити овакав вид наставе. Међународни пројекти, едукације и умрежавање кадрова ће обезбедити квалитетнији приступ наставном програму и ученицима. Оквирна вредност мере се тренутно не може дефинисати, а није реч о значајаним средствима. За реализацију мере поребна су како средстава из буџета Општине, тако и ектерни извори (донације).

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 6: до 2027. значајно је унапређен квалитет живота становика Општине кроз обезбеђивање различитих социјалних услуга за појединца и породицу

Допринос ЦОР – Агенда 2030

Циљ 1 – Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима

Подциљ 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.

Показатељ ЦОР

1.3.1. Удео становника обухваћених системима социјалне заштите, по полу, уз разликовање деце, незапослених лица, старијих лица, особа са инвалидитетом, трудница, новорођенчади, жртава повреда на раду, као и сиромашних и угрожених

**Показатељи исхода План развоја општина Бачки Петровац 2027.
у вези са Приоритетним циљем 6****Показатељи исхода (базно)**

- Услугу Центра за социјални рад намењену општој популацији користи 1,46% грађана (само 5 дана у месецу)
- ЦСР пружа 2 различите услуге

Показатељи исхода (2027.)

- Услугу Центра за социјални рад намењену општој популацији користи 15% грађана, након формирања Холистичког центра, најмање 15 дана месечно
- ЦСР пружа 13 различитих услуга и програма

Према званичним подацима, број корисника услуге Саветовалишта за 2018. године износио је 164. Овде је поред самог броја корисника, значајно напоменути и број сеанси/сусрета којих је значајан број и време које неки клијент користи услугу у континуитету. Такође, је потребно напоменути да је услуга саветовалишта организована тако да је доступна седам дана месечно, по три сата. Потребно је у наредном периоду развијати **услугу саветовалишта**, у смислу радног ангажовања других стручњака као и развијање услуге кроз проширење броја дана и часова ангажовања стручњака. Центар за социјални рад у наредном периоду планира да покрене већи број услуга и програма за општу популацију, и у том смислу идеја је развој **холистичког центра**.

Стање објеката установа социјалне заштите (Центар за социјални рад, дневни центри, друго) је у изузетно лошем стању. Центар за социјални рад се налази у нефункционалној веома старој кући, са почетка 20 века, са присуством влаге и ненаменском структуром. Број радних просторија је недовољан, мале квадратуре, са веома малим радним просторијама, што ремети концентрацију и

утиче на ефикасност запослених и квалитет пружања услуга.

Када је реч о издвајању општине Бачки Петровац за социјалне на првом месту су породица и деца, социјална помоћ угроженом становништву, и социјална заштита неklasификована на другом месту. У годишњим износима, издвајања за потребе социјалне заштите се повећавају са повећањем приходне стране буџета, али са просечних 2,30% распоређивања у односу на укупан буџет, закључује се да реализација ових надлежности није у врху приоритета општине (просечно се издваја 5-6,5% у зависности од категорија новчаних давања и броја и врсте социјалних услуга).

На основу службене евиденције Центра за социјални рад, спроведених и мапираних потреба грађана, структуре становништа и демографских кретања, миграционе транзиције која је све присутнија, може се закључити да популација старих у наредним годинама ће бити све бројнија. **Брига о старима** постаје императив целе друштвене заједнице, те у том смислу потребно је успостављати нове дневне услуге у локалној заједници за корисничку групу старих.

Мере за реализацију Приоритетног циља 6

Мера 6.1. Формирање холистичког центра за пружање подршке породици и појединцу

Мера подразумева формирање холистичког центра за пружање подршке породици и појединцу, свим категоријама становника, са основним циљем подизања квалитета живота. Холистички центар пружао би све социјалне услуге на једном месту, имао би више мањих сервиса, укључио би невладин сектор, као и превенцију као битан сегмент услуге. На овај начин би се омогућио свеобухватнији приступ појединцу и породици у односу на потребе, приступачност и доступност за све без обзира на специфичности, разноликост и модернизација услуга, одрживост постојећих услуга, већи обухват појединаца и породица из опште популације и већи обухват превентивним третманима.

Мера припада врсти обезбеђивање добара и услуга. Оквирна вредност мере се тренутно не може дефинисати. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 6.2. Инфраструктурно унапређење услова рада Центра за социјални рад

Мера обухвата уређење простора Центра за социјални рад, али у пружање подршке уређењу других објеката значајних за пружање социјалних услуга, као што су дневни центри. Простор Центра за социјални рад тренутно је нефункционалан, недовољан, поседује мали број канцеларија, мале квадратуре и сл. Центар је Решењем општинског већа добио на коришћење зграду у дворишту полицијске станице, а за адаптацију зграде прибављена пројектно техничка документација као и и грађевинска дозвола. Планирано је да се објекат приведе намени, односно да се адаптира и стави у функцију током 2020. године. Простор који тренутно користи Центар за своја рад је је такође добијен на коришћење од Грађевинске дирекције општине Бачки Петровац. Простор се након преласка Центра у нове радне просторије може наставити користити у функцији социјалне заштите, односно у простор би обједињавао различите услуге социјалне заштите и чинио би седиште Холистичког центра. Потребно је простор окречити и реновирати санитарне просторије. Поред уређења наведеног простора, у оквиру мере планира се уређење и других простора, као што су дневни боравци и просторије које користе удружења у области социјалне заштите, кроз пружање помоћи за аплицирање за екстерне изворе средстава. Мера је велике вредности и врсте *обезбеђивање добара и услуга*. Извор средстава за реализацију мере је буџет Општине, као и екстерни извори (донације).

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 7: 2027. Бачки Петровац обезбеђује органску храну и квалитетне традиционалне производе за локално становништва и становнике урбаних центара у окружењу

Допринос ЦОР – Агенди 2030

Циљ 11 – Одрживи градови и заједнице
Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Циљ 3: Добро здравље -
Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све у свим добима

Циљ 2: Свет без глади -
Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду

Циљ 12: Одговорна потрошња и производња -
Обезбедити одрживе облике потрошње и производње

Подциљ 11а

Подржати позитивне економске, социјалне и еколошке везе између урбаних, периферних и руралних области оснаживањем националног и регионалног развојног планирања

Подциљ 2.3: До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде

Подциљ 12.2

До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса

Подциљ 2а: Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама.

Подциљ 2.4: до 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла

Показатељи исхода ЦОР

- 2.3.2 Просечни приход малих произвођача хране, по полу и староседелачком статусу
- 2.4.1 Удео пољопривредног земљишта под продуктивном и одрживом пољопривредном делатношћу
- 2.a.1 Индекс државних расхода усмерених на пољопривреду
- 2.a.2 Укупни званични токови средстава (званична развојна помоћ плус остали званични токови) у сектор пољопривреде

**Показатељи исхода Плана развоја општине Бачки Петровац 2027.
у вези са Приоритетним циљем 7****Показатељи исхода (базно)**

- Број произвођача који се бави производњом органске хране -3
- Расходи општине за пољопривреду **7,39%** (извршење 2015-2017.)

Показатељи исхода (2027.)

- Број произвођача који се баве органском храном - 10
- Расходи општине за пољопривреду **10%** (извршење 2020-2022.; 2023-2025; итд)

Када посматрамо **област пољопривреде (функције 420, 421)** са својим учешћем у **расходима буџета**, можемо констатовати да та област у приоритетима општине Бачки Петровац (без обзира на евентуално смањење у последњим годинама, што је резултат завршетка поступка комасације за одређену катастарску општину), располаже солидним изворима финансирања по основу закупа државног пољопривредног земљишта, а наведена средства се троше по унапред утврђеном програму за развој ове области привређивања.

Сектор органске пољопривреде је најбрже растући прехранбени сектор, а могућности органске производње су и даље неискоришћени потенцијал Србије. У Републици Србији, област органске производње уређена је Законом о органској производњи који се примењује од 1. јануара 2011. године, и Правилником о контроли и

сертификацији у органској производњи и методама органске производње.

Сектор органске пољопривреде је сектор за чије покретање и развој је потребна **иницијатива и подршка локалне самоуправе**, као и партнерство шире заједнице, уз значајно укључивање науке. За овај сектор се може рећи да може бити део, не надлежности, али одговорности јединице локалне самоуправе. Реч је производњи која не захтева иницијално велика улагања, али захтева знатно већа знања од класичне. Органска производња води бригу о здрављу земљишта, људи, животиња, екосистема, а сами еколошки процеси и биодиверзитет прилагођени су локалним условима.

Органска пољопривреда уједињује традицију, иновације и науку, а производњу заснива на примени природних поступака и супстанци, уз ограничење или потпуну елиминацију употребе синтетичких средстава.

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

Поред активирања заједнице у правцу органске пољопривреде уз подршку и иницијативу локалне самоуправе, веома битан циљ представља и унапређење производње, промоције и др. типичних, тј. традиционалних производа подручја. Један од традиционалних производа је **Петровачка кобасица („Petrovska Klobasa“)** која има ознаку географског порекла као име порекла за сухомеснати производ од 2007. године. Подносилац пријаве и овлашћени корисник је земљорадничка задруга "Кулен" Бачки Петровац. Подручје општине Бачки Петровац је веома препознато

по искуству и традицији у производњи наведеног производа, а два највећа проблема или изазова за развојне могућности, представљају: **сировинска основа и радна снага.**

Посматрано са аспекта циља, наведени производ може значајно подићи капацитет подручја, како кроз промоцију и продају производа, укључивање истраживања и науке, удруживање, а препознатљивост подручја на овај начин може допринети и бржем развоју туристичких активности.

Мере за реализацију Приоритетног циља 7

Мера 7.1. Преусмеравање постојећих пољопривредних газдинстава у производњу органских пољопривредних производа и анимирање нових пољопривредних газдинстава за укључивање у производњу органских производа

Мера обухвата бројне активности са циљем повећања броја произвођача органских пољопривредних производа, кроз различите активности анимирања (инфо дани, студијска путовања, примери добре праксе). На свим нивоима (регионални, национални, ЕУ и други међународни донатори) су доступна средства за изградњу и набавку опрему, као и друге активности у вези са органском пољопривредом. Врста мере је *информативно-едукативна*. Одговорна институција за реализацију је општина Бачки Петровац. Оквирна вредност мере је 3.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2021-2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 7.2. Континуирана информативно-едукативна кампања уз укључивање стручњака из области органске производње

Мера обухвата активности континуираног информисања и едукације уз укључивање стручњака као и активности промоције. Мера треба да допринесе изградњи *"органик тренинг центра"* који би као такав био центар едукације и промоције општине Бачки Петровац, али и место окупљања стејкхолдера из сектора и са других подручја.

Врста мере је *информативно-едукативна*. Одговорна страна за реализацију је општина Бачки Петровац у сарадњи са Локалном акционом групом. Оквирна вредност мере је 3.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2021 - 2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 7.3. Нефинансијски подстицаји за повећање сточног фонда са циљем очувања производа са ознаком географског порекла

Мера подразумева пружање нефинансијских подстицаја који би обухватили различите активности пружања саветодавне помоћи, промоције, кампање на подручју, са циљем подстицаја постојећих и нових произвођача, као и удруживање у правцу заједничког наступа на тржишту. Врста мере је *информативно-едукативна*. Одговорна страна за реализацију мере је општина Бачки Петровац, до формирања локалне акционе групе, која тада преузима ову врсту одговорности. Није могуће навести оквирну вредност мере, али се може рећи да је мање вредности. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 7.4. Промотивна кампања у циљу отварања нових тржишта (Нови Сад и други урбани центри у окружењу)

Мера обухвата бројне активности ао што су промоција и отварање нових тржишта, техничка помоћ при удруживању и заједничком наступу, помоћ у процесу међународног умрежавања. Кампања траје континуирано, а подразумева веће активирање постојећих тржишта кроз бољу промоцију и презентацију, као и креирање нових тржишних могућности. Врста мере је *информативно-*

едукативна. Одговорна страна за реализацију је општина Бачки Петровац у сарадњи са Локалном акционом групом. Оквирна вредност мере је 5.000.000,00 динара. Временски период реализације мере је 2021-2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 7.5. Изградња партнерства – укључивање у неки постојећих ЛАГ-ова уз активирање целокупне заједнице у том процесу

Мера подразумева прикључивање насељених места општине Бачки Петровац једној или више локалних акционих група. Ова мера подразумева анимирање и мобилисање кључних локалних актера за прикључење локалној акционој групи и бројне активности на транспарентном представљању значаја самог процеса и улоге и места актера. Прикључење насељених места једној или више локалних акционих група, претходне мере ће додатно бити подржане кроз промотивне и едукативне кампање ЛАГ-а. Врста мере је *институционално управљачко организациона*. Одговорна страна за реализацију је општина Бачки Петровац у сарадњи са Локалном акционом групом. Оквирна вредност мере је 1.00.00 динара. Временски период реализације мере је 2021-2027. година. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Када говоримо о циљевима одрживог развоја, посебно треба акценат ставити на један од најзначајнијих циљева, а то је **Циљ 7 – Партнерством до циљева**. Овај циљ се може посматрати као хоризонтални циљ, тј. треба да се налази у свим прометним циљевима локалне самоуправе, као и мерама. Посебно значајно место Циљ 17 (ЦОР – Агенда 20300) има у сектору пољопривреде.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 8 – Изграђен пословни амбијент заснован на иновацијама у високо профитабилним секторима који омогућава изградњу система боље плаћених радних места и укључивање младих у пословне идеје и развојне пројекте

Допринос
ЦОР – Агенда 2030

Циљ 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке могућности

Циљ 8.6. До 2030. битно смањити удео младих који нису запослени нити у процесу образовања или обуке

Показатељи – Агенда 2030

Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према старости
Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према занимању
Удео младих (старости 15-24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу, или обуком

**Показатељи исхода - План развоја општина Бачки Петровац 2027.
у вези са Приоритетним циљем 8****Показатељи исхода (базно)**

Просечна месечна зарада на подручју општине
(2018) – 41.527,00
Број регистрованих незапослених - 436

Показатељи исхода (циљно)

Повећање просечне месечне зараде на подручју
Општине за 20%
Број регистрованих незапослених – 150

Подручје општине Бачки Петровац карактерише висок ниво запослености и веома низак ниво грађана који су регистровани као незапослени. Стопа **запослености износи 83% и изнад је циљане вредности у Стратегији Европа 2020. која износи мин 75%.**

Укупан број запослених на територији општине Бачки Петровац износи 4.546 лица, од тога 71% су запослени су у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и друге организације), 20% су приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих и 9% регистровани индивидуални пољопривредници.

На подручју општине основан је 2009. године **Пословни и иновативни центар (ПИЦ)** који представља посебно значајан ресурс подручја, јер поред улоге пословног инкубатора и coworking простора, пружања различитих услуга, ПИЦ има посебно значајну улогу у подстицању пословних идеја и развојних пројеката, умрежавања и међународне сарадње, чиме име велики утицај на активирање подручја.

Посебно значајан партнер и један од оснивача ПИЦ-а, "Академија женског предузетништва" је 2019. године у Новом Саду покренула програм акцелерације под називом "We startup akcelerator" са идејом повезивања стартапова којима управљају жене, уз укљученост експерата из области 3Д моделовања и 3Д штампе. Основни циљ идеје је развој пословне идеје у пословни модел и излазак на тржиште. ПИЦ у сарадњи са Академијом женског предузетништва, жели да овакав модел активира и на подручју општине Бачки Петровац.

На подручју општине Бачки Петровац функционише и прва домаћа приватна индустријска зона (Бизнис парк Бачки Петровац) која поред пружања услуга саме зоне, пословног и складишног простора и пратећих услуга, активно ради и на повезивању различитих актера из пословног и јавног сектора, са циљем стварања повољне пословне климе и окружења за отварање нових радних места и покретање нових пословних подухвата.

Посебан акценат треба ставити на отварање **Регионалног иновативног старт-ап центра (РИСЦ)** који се отвара у оквиру Програма подршке отварању регионланих

План развоја општине Бачки Петровац 2020 - 2027.

иновационих стартап центара Кабинета министра без портфеља задуженог за иновације и технолошки развој. Циљ овог пројекта је обезбеђивање потребних услова и једнаких шанси за реализацију и развој иновативних предузетничких идеја, кроз стварање мреже регионалних центара и у мањим срединама које имају капацитет отвори овакав центар који би омогућио изградњу иновационог екосистема на подручју одређене локалне самоуправе. Крајњи циљ је свакако равномерни регионални развој на подручју Републике Србије.

Општина Бачки Петровац кроз локалну мрежу коју би чинили Регионалног иновативног старт-ап центра, Пословни и иновативни центар и Бизнис парк, уз активну сарадњу са Општинком управом и средњом школом, планира да изгради **здраву микроклиму за развој иновативних пословних идеја и активирање младих, са циљем већег запошљавања у високо профитабилним секторима.**

Овако изграђена локална мрежа би у партнерству са Универзитетом у Новом Саду, различитим институтима и другим партнерима у земљи и иностранству

представљала оквир који би, кроз развојне пројекте, омогућио да подручје општине Бачки Петровац буде препознато као центар у ком **млади имају могућност да своје пословне идеје, кроз сарадњу и умрежавање, упосле и изграде нови пословни амбијент.**

Посебан ресурс подручја представља чињеница да је гимназији "Јан Колар", јединој средњој школи на подручју, одобрено покретање смера за информационе технологије. Гимназија такође школује и куваре, као посебно значајано занимање, како за подручје Општине тако и шире, што даје могућност повезивања са типичним производима, органском пољопривредом и традиционалном понудом хране, која омогућава стварање додате вредности кроз манифестације, туризам и укључивање у ланце вредности региона.

Мере за реализацију Приоритетног циља 8.

Мера 8.1. Развој стартап екосистема у општини Бачки Петровац

Мера подразумева подршку (финансијску и нефинансијску) програма акцелерације стартап-а на подручју општине Бачки Петровац. Одговорна страна за реализацију мере је Пословни и иновативни центар д.о.о. Бачки Петровац (ПИЦ), уз мрежу партнерстава коју би чинили: Општина Бачки Петровац, ФТХ Нови Сад, Клуб младих, УМСА и други сарадници који могу дати допринос имплементацији мере. Активности које мера обухвата подразумевају оснивање стартап-ова уз финансијску подршку неких од алтернативних инвестиционих фондова. Програм акцелерације би обухватао различите фазе од пословне инкубације, акцелерације, до маркетинга пословних идеја. Резултат би биле нове фирме – стартапови, ново запошљавање и samozapošljavanje, доступност иновативних производа и услуга, као и нових решења за компаније које већ послују на подручју. Такође, у циљу промоције свих наведених активности и бољег повезивања и укључивања на тржиште, у оквиру мере потребна је реализација најмање једног догађаја годишње, што може представљати БИЗ конференција, која је раније већ реализована. У оквиру ове мере посебан акценат би био стављен на активности успостављања сарадње између привреде и образовања, односно анимирања ученика средње школе и студената, за укључивање у акцелератор, РИСЦ или други облик активирања у локалној заједници. Оквирна вредност мере је 100.000,00 EUR, а одговорна страна је ПИЦ Бачки Петровац. За реализацију мере користиће се средстава из екстерних извора (алтернативни фондови, грантови, др.). Мера је комбинације две врсте обезбеђивање добара и услуга и информативно-едукативна.

Мера 8.2. Формирање Савета за привреду у циљу унапређења сарадње између јавног и приватног сектора, уз покретање Фонда за привреду

Мера подразумева оснивање Савета за привреду као саветодавно тело при кабинету председника, у циљу подстицања локалног економског развоја. Улога Савета за привреду била би обављање функција из области локалног економског развоја општине, у складу са Законом о локалном развоју. То пре свега подразумева успостављање сарадње јавног и приватног сектора, односно креирање процеса континуиране комуникације и сарадње Општине и локалне пословне заједнице. Поред Савета за привреду, мера подразумева и формирање Фонда за привреду у сарадњи са неком од банака и Гаранцијским фондом АПВ, а активности за покретање оваквог фонда су већ започеле. Савет за привреду би поред наведених активности, био укључен и у промоцију инвестиционих могућности и потенцијала Општине (промо кампања, сајмови, међународни односи) у сарадњи са новооснованим РИСЦ-ом, са циљем отварања нових производних капацитета. Одговорна страна за реализацију мере је општина Бачки Петровац. Врста мер је информативно-едукативна. За реализацију мере користиће се средства из буџета Општине, као и екстерни извори средстава.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 9: општина Бачки Петровац је центар културе и традиције који својим грађанима обезбеђује висок квалитет слободног времена

Допринос ЦОР – Агенди 2030

Циљ 11 –

Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Подциљ 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина

Показатељ ЦОР

11.4.1 Укупни расходи (јавни и приватни) по глави становника за очување, заштиту и конзервацију целокупне културне и природне баштине, по врстама баштине (културна, природна, мешовита, и означена као центар светске баштине), ниво управљања (национални, регионални и локални/општински), по врсти расхода (оперативни/инвестициони трошкови) и по врсти приватног финансирања (донације у натури, приватни непрофитни сектор или спонзорство)

**Показатељи исхода - План развоја општина
Бачки Петровац 2027. у вези са
Приоритетним циљем 9**

Показатељи исхода (базно)

Издавања из буџета општине за област културе (просек 2015-2018) је 25.000.000,00 динара

Показатељи исхода (2027.)

Издавања из буџета општине за област културе 45.000.000,00 динара

Неговање културне баштине, културно стваралаштво и презентовање културе становника у општини Бачки Петровац је одувек било на изузетно високом нивоу, а посебно узимајући у обзиром број становника, етничку и верску припадност становника општине и број установа и удружења. Заштитом покретних културних добара бави се установа културе на регионалном нивоу – **Музеј војвођанских Словака** која у свом саставу има **Галерију Зуске Медвеђове** и споменик културе од изузетног значаја **Завичајну кућу** с краја 18 века као непокретно културно добро.

У згради гимназије налази се галерија Карола Милослава Лехотског која поседује дела савремених академских ликовних уметника из Србије.

Библиотека „Штефан Хомола“ је једна од најстаријих библиотека у Србији, бележи постојање од скоро 160 година, са богатим библиотечким вишејезичним фондом и фондом „Старе и ретке књиге“ које чува у посебном делу зграде.

Словачко војвођанско позориште је установа која окупља професионалне уметнике у домену позоришног стваралаштва. Стогодишњу традицију у издаваштву има издавачка кућа **Култура** која у неком облику ради до данас. У месту Бачки Петровац налази се **Словачки**

издавачки центар који се бави издавањем и штампањем књига.

На нивоу аматеризма у Општини заступљене су различите области културног стваралаштва, а посебно треба нагласити Матицу словачку, Позориште „ВХВ“ Бачки Петровац, бројна културно-уметничка друштва, удружења жена и многа друга удружења која се, пре свега, баве очувањем традиције културе, заната, ликовног стваралаштва.

Општина Бачки Петровац препозната је и по значајном броју манифестација, од којих је највећи број њих у вези са културом и културним стваралаштвом.

Поред значајног броја активности установа културе, као и удружења, општина Бачки Петровац континуирано ради и на унапређењу инфраструктуре када је реч о установама културе, али и самој архитектури и споменицима културе. Без обзира на континуиран рад, и даље су потребне значајне активности и финансијска средства, како би се културна понуда општине приближила како самим становницима општине Бачки Петровац, тако и онима који живе у другим подручјима.

Посматрајући расходе из категорије којој припадају расходи за спорт, културу, информисање, верске заједнице и друго, може

се закључити да је кроз одређена капитална улагања општина је издвајала значајна средства за потребе развоја сорта, док су расходи у посматраном периоду (2009-2017 и 2015-2019.) за потребе културе утростручени. Из наведеног се може извести закључак да се области спорта и културе, сматрају веома значајним, док је у случају емитовања и штампања односно информисања величина утрошених средстава је непромењена.

Мере за реализацију Приоритетног циља 9

Мера 9.1. Инфраструктурно унапређење објеката културе (музеј војвођанских Словака, уређење историјских споменика, очување старог језград и архитектуре)

Мера обухвата инфраструктурно уређење објеката културе: Музеј војвођанских Словака (приводи се крају припрема документације за доградњу, реконструкцију, враћање старог изгледа и рестаурацију депоа), уређење историјских споменика, старе архитектуре, очување језгра града, партерно уређење пешачке зоне-трга у насељу Бачки Петровац, санацију и адаптацију сакралног објекта за потребе мултифункционалног културног простора у Маглићу, реконструкцију објекта старог магацина за хмељ у мултифункционални пословни објекат (Таусигов магацин) и реконструкцију објекта старе месне заједнице у Маглићу. Врста мере је *обезбеђивање добара и услуга*. Мера је изузето велике вредности и имплементација је у целом периоду реализације плана, тј. до 2027., а одговорна страна је општина Бачки Петровац. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 9.2. Подршка установама културе кроз умрежавање, едукацију, промоцију

Мера подразумева подршку установама културе и образовања кроз умрежавање и едукацију: Укључивање у међународне токове (подршка у успостављању партнерстава и укључивање у пројекте), подизање капацитета кадрова, унапређење технолошких услова). Оквирна вредност мере 200.000,00 динара и временски оквир имплементације 2021-2027. Врста мере је информативно-едукативна. Одговорна страна је општина Бачки Петровац. За реализацију мере биће примарно коришћени екстерни извори, уз суфинансирање из буџета Општине.

Мера 9.3. Подршка културним садржајима (дешавања у вези са традицијом и културом подручја), пре свега кроз подршку удружењима у овој области

У општини Бачки Петровац има доста удружења која кроз своје деловање доприносе очувању културне баштине, историје и обичаја Словака на овим просторима. Они су једни од креатора културних

садржаја који су доступни како мештанима општине тако и свим посетиоцима. С обзиром на њихов слаб финансијски капацитет нису у могућности да подигну презентацију културе на виши ниво а овом мером ће се обезбедити подршка за њихов рад из области културе и сачуваће се овдашња традиција. Оквирна вредност ове мере је 500.000,00 динара годишње, а врста је *обезбеђивање добара и услуга*. Извор средстава за реализацију мере је буџет општине Бачки Петровац.

7. Мере изван дефинисаних приоритетних циљева од значаја за развој општине Бачки Петровац 2020-2027.

Током радних састанака дефинисане су мере које су веома значајне за развој подручја, али из одређених разлога (надлежност, документација, вредност и др.) несу део приоритетних циљева.

- уређење регионалног пута Бачки Петровац – Нови Сад
- Реконструкција пољопривредно-понтонског мост (не постоји документација) – од посебног значаја за пољопривреду јер се велики део атара налази са друге стране канала
- Обнова моста Гложан - Бачки Петровац (мост у изузетно лошем стању).
- Уређење Бегеја (речица-канал) – зелене површине, паркови, продубљење, чишћење од муља

8. Рекапитулација приоритетних циљева и мера

Развојни правац	Приоритетни циљ	Мера у оквиру Приоритетног циља
Развој комуналне инфраструктуре	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1 – до 2027. на подручју општине Бачки Петровац сви становници имају доступну, безбедну и приуштиву пијаћу воду	Мера 1.1. Изградња нове водоводне мреже и обезбеђена чиста и приуштива вода за све грађане
		Мера 1.2. Унапређење коришћења и очувања пијаће воде као ресурса
		Мера 1.3. Унапређења капацитета ЈКП и ЈЛС за одрживо управљање водоводном мрежом
		Мера 1.4. Фабрике воде
	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2 – до 2027. на подручју општине Бачки Петровац обезбеђено је потпуно пречишћавање отпадних вода кроз одржив систем и јасно успостављене локалне политике и процедуре	Мера 2.1. Завршетак канализационе мреже са пречистачима отпадних вода у свим насељеним местима
		Мера 2.2. Подстицај за прикључење свих становника на канализациону мрежу
		Мера 2.3. Унапређење капацитета ЈКП и ЈЛС за одрживо управљање канализационом мрежом
	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3 – до 2027. године на подручју општине Бачки Петровац је изграђен систем одрживог управљања комуналним отпадом	Мера 3.1. Организација рециклажног центра за одлагање комуналног отпада са територије општине Бачки Петровац
		Мера 3.2. Уклањање и санирање постојећих депонија
		Мера 3.3. Укључивање грађана и шире јавности са циљем боље заштите животне средине и очувања природних ресурса подручја

Развој саобраћајне инфраструктуре	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4 – На подручју општине Бачки Петровац омогућен је међунасељски бициклистички саобраћај, као и повезање бициклистичком стазом са Новим Садом као урбаним центром	Мера 4.1. Изградња бициклистичких стаза у насељеним местима и између насеља
		Мера 4.2. Изградња додатне бициклистичке инфраструктуре, осим изградње стаза
		Мера 4.3. Стварање рурално-урбане везе изградњом дела бициклистичке стазе Нови Сад-Бачки Петровац
Друштвени развој	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 5 - до 2027. значајно је унапређен квалитет и доступност услуга образовања и васпитања	Мера 5.1. Унапређење предшколском образовања кроз отварање нових капацитета у насељима (пре свега јаслени узраст)
		Мера 5.2. Унапређење техничких и кадровских услова у школама
	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 6 - до 2027. значајно је унапређен квалитет живота становика Општине кроз обезбеђивање различитих социјалних услуга за појединца и породицу	Мера 6.1. Формирање холистичког центра за пружање подршке породици и појединцу
		Мера 6.2. Инфраструктурно унапређење услова рада Центра за социјални рад
Економски развој	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 7 -2027. Бачки Петровац обезбеђује органску храну и квалитетне традиционалне производе за локално становништва и становнике урбаних центара у окружењу	Мера 7.1. Преусмеравање постојећих пољопривредних газдинстава у производњу органских пољопривредних производа и анимирање нових пољопривредних газдинстава за укључивање у производњу органских производа
		Мера 7.2. Континуирана информативно-едукативна кампања уз укључивање стручњака из области органске производње

		Мера 7.3. Нефинансијски подстицаји за повећање сточног фонда са циљем очувања производа са ознаком географског порекла
		Мера 7.4. Промотивна кампања у циљу отварања нових тржишта (Нови Сад и други урбани центри у окружењу)
		Мера 7.5. Изградња партнерства – укључивање у неки постојећих ЛАГ-ова уз активирање целокупне заједнице у том процесу
	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 8 – Изграђен пословни амбијент заснован на иновацијама у високо профитабилним секторима који омогућава изградњу система боље плаћених радних места и укључивање младих у пословне идеје и развојне пројекте	Мера 8.1. Развој стартап екосистема у општини Бачки Петровац
		Мера 8.2. Формирање Савета за привреду у циљу унапређења сарадње између јавног и приватног сектора, уз покретање Фонда за привреду
Друштвени развој	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 9: општина Бачки Петровац је центар културе и традиције који својим грађанима обезбеђује висок квалитет слободног времена	Мера 9.1. Инфраструктурно унапређење објеката културе (музеј војвођанских Словака, уређење историјских споменика, очување старог језград и архитектуре)
		Мера 9.2. Подршка установама културе кроз умрежавање, едукацију, промоцију
		Мера 9.3. Подршка културним садржајима (дешавања у вези са традицијом и културом подручја), пре свега кроз подршку удружењима у овој области

9. Институционални оквир за спровођење Плана развоја

Општина Бачки Петровац ће кроз дефинисан механизам улога и одговорности, вршити праћење и вредновање реализације усвојеног Плана развоја, и о резултатима овог процеса припремати извештаје које ће објављивати у предложеним оквирима и роковима. **Одговорност за реализацију мера и достизање постављених показатеља има Општина. Како је недовољан број запослених и одељења у областима у којима су дефинисани приоритетни циљеви, Општина ће у процес спровођења укључити и друге актере.**

Наведени процес састоји се од три следљиве активности, а то су:

- праћење
- вредновање и
- извештавање

Одговорна тела за спровођење горе наведених активности су:

- Општинска управа
- Тим за спровођење Плана развоја општине Бачки Петровац 2020 – 2027.
- Канцеларија за локално-економски развој (КЛЕР)
- Општинско веће

Тим за спровођење Плана развоја именује, одлуком, председник општине, а чине га представници најважнијих локалних организација и установа, као и представници привреде и невладиног сектора. Тим за спровођење стратегије састаје се најмање једном годишње у процесу вредновања постигнутих учинака, уз обавезу и чешћег састајања, према одлуци председника општине.

Тим за спровођење Плана развоја општине Бачки Петровац 2020-2027. ће чинити: представници ЈКП и комунални инспектор из Одељења за привреду, туризам, комулно-стамбене и инспекцијске послове (**приоритетни циљ 1 и 2**), саобраћајни инспектор из Одељења за привреду, туризам, комулно-стамбене и инспекцијске послове (**приоритетни циљ 3**), особа задужена за пољопривреду из Одељења за привреду, туризам, комулно-стамбене и инспекцијске послове (**приоритетни циљ 4**), представник Словачког војвођанског позоришта, представник Музеја војвођанских Словака, директор Туристичке организације (**приоритетни циљ 5**), представници школа, вртића и Центра за социјални рад (**приоритетни циљ 6**), представник Одељења за привреду, туризам, комулно-стамбене и инспекцијске послове, директори ПИЦ и Бизнис парка (**приоритетни циљ 7**).

Праћење (мониторинг) реализације мера дефинисаних Планом развоја је систем прикупљање и обраде података у вези са реализацијом појединих активности у оквиру сваке од мера. Сврха прикупљања и обраде података је упоређивање постигнутих резултата у оквиру сваке од мере, у односу на планиране. Праћење се врши континуирано, а за то се користе дефинисани обрасци и базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, прикупљају се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају руководиоци одељења, у складу са надлежностима за конкретне податке. Прикупљени подаци се уносе у претходно припремљене обрасце (базе), а одељења самостално могу одлучити о начину прикупљања података (интервју, упитник, анкета и сл.) Посебно је значајно водити рачуна о јасном дефинисању улога и одговорности у делу

прикупљања података, где ће овај посао бити дефинисан као системска активност, а не као једнократни задатак. Канцеларија за локални развој ће најкасније до 01.01.2020. године, базе података у које ће унети базне вредности на почетку планског периода, а које ће одељења континуирано ажурирати директно уносећи податке у наведену базу (периоди ажурирања зависе од врсте података). За правовремено и тачно уношење података у базе одговоран је руководилац одељења.

Базе у којима се врши ажурирање ће бити доступне одељењима, канцеларији за локално-економски развој и председнику општине, и то у виду "подељеног документа" (dropbox, google drive, друго), са циљем доступности ажурних података у сваком моменту.

Вредновање (евалуација) реализације мера започиње активностима обраде претходно прикупљених података, а за исто је одговорна КЛЕР. Резултате добијене након обраде података, КЛЕР презентује Тиму за спровођење Плана, након чега се приступа процесу вредновања учинака, тј. мерења постигнутих показатеља. Постигнути резултати у оквиру сваке мере представљају се показатељима, квантитативно односно квалитативно. Овде је битно водити рачуна да се најмање оцена показатеља остварења циљева (показатељи исхода), мада је могуће мерење и представљање и других показатеља, који нису предвиђени овим планом. Контролно вредновање врши се након 3 године, а финално вредновање након завршетка планског периода када се врши и вредновање реализације Плана развоја у целини. Уколико постоје средства, Општина може процес вредновања поверити и спољној организацији која за наведени посао поседује потребну

експертизу. Резултати вредновања, на обрасцима израђеним од стране КЛЕР-а достављају се председнику општине и Општинском већу.

Извештавање је активност која се спроводи након завршетка активности праћења и вредновања, а подразумева припрему годишњег извештаја о спровођењу плана развоја Општине, у оквиру поступка прописаном за израду извештаја о спровођењу средњорочног плана. Како је обвезник средњорочног планирања у обавези да прати и анализира напредак у остварењу циљева из средњорочног плана и резултате спроводених мера и активности (на основу остварених вредности показатеља учинка и утрошених средстава). На основу ове анализе обвезници средњорочног планирања до 15. марта текуће године израђују *годишњи извештај* о спровођењу средњорочног плана и годишњи извештај о учинку програмског буџета за претходну фискалну годину.

Поред годишњег извештаја, Општинско веће, истеком сваке *треће календарске године од доношења Плана развоја*, утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења плана развоја, који подноси на усвајање скупштини Општине, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока. Годишњи извештај о спровођењу плана развоја Општине и Извештај о учинцима спровођења, се објављује на интернет страници Општине, најкасније 15 дана од дана усвајања. Након усвајања извештаја о учинцима, Општинско веће и Скупштина општине могу утврдити потребу спровођења ревизије Плана развоја, на основу чега се приступа изради предлога измена и допуна плана развоја. План развоја Општине се мења и допуњује у процедури прописаној за његово уважање.

Прилози

- Анализа постојећег стања по областима
- Матрица заинтересованих страна
- Евалуација реализације Стратегије одрживог развоја општине Бачки Петровац 2014 - 2020.
- Чланови тематских радних група

Преглед табела, слика, графикона и дијаграма

Табела 1. Основни демографски подаци општине Бачки Петровац 2017

Табела 2. СВOT матрица (снаге, шансе, слабости и претње)

Табела 3. Стање прикључака на канализациону мрежу

Табела 4. Карактеристике депонија на територији општине Бачки Петровац

Графикон 1. Број становника у општини Бачки Петровац у периоду 2011-2017

Графикон 2. Промена старосне структуре општине Бачки Петровац

Напомена: Све приложене фотографије доставила је општинска управа, и над њима имају ауторско право.